

বিদ্যালয়ৰ নেতৃত্ব

Transforming teaching-learning process:
leading improvements in teaching and
learning in the secondary school

শিক্ষণ-শিকন প্ৰক্ৰিয়াৰ ৰূপান্তৰ ঘটোৱা : মাধ্যমিক বিদ্যালয়ত
নেতৃত্ব বিকাশ

Teacher Education
through School-based
Support in India
www.TESS-India.edu.in

অনুবাদ আৰু অভিযোজন : ৰাজ্যিক শিক্ষা গৱেষণা আৰু প্ৰশিক্ষণ পৰিষদ, অসম

<http://creativecommons.org/licenses/>

এই স্কুল লিডাৰশ্বিপ অ'ই আৰ (মুখ্য শৈক্ষিক সম্পদ) হৈছে Tess Indiaৰ চমুটো গোটৰ অন্যতম, যাৰদ্বাৰা বিদ্যালয়ৰ প্ৰধান শিক্ষকসকলে নিজৰ বুজাশক্তি আৰু দক্ষতাৰ বিকাশ ঘটাই শিক্ষণ আৰু শিকনৰো উন্নতি কৰিব পাৰে। এই গোটটোত অনুশীলন অতি প্ৰয়োজনীয় আৰু কৰ্মীবৃন্দ শিক্ষার্থী তথা অন্যান্য সকলেও ইয়াত সহযোগ কৰিব। এইবোৰ ফলপ্ৰসু বিদ্যালয়ৰ সন্দৰ্ভত কৰা গৱেষণা আৰু পাঠ্যত্ৰ মিক অধ্যয়নৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল।

নিৰ্দিষ্ট গোট অধ্যয়নৰ কোনো নিৰ্দেশনা নাই যদিও স্কুল লিডাৰশ্বিপে গোটটোই বিষয়টো অধ্যয়ন তথা শিক্ষণ-শিকণৰ উপযুক্ত কাৰ্যব্যৱস্থাৰ যোগান ধৰে। আপোনালোকে গোটটো অধ্যয়নৰ বাবে বিশেষ বিষয়বস্তুৰ সহায় ল'ব পাৰে। নেচনেল কলেজ অৱ স্কুল লিডাৰশ্বিপৰ পাঠ্যত্ৰ মিক পৰিকাঠামোৰ সৈতে সংঘৰ্ষত এই গোটটোৰ মূল দিশ হ'ল : স্কুল লিডাৰশ্বিপত ইয়াৰ প্ৰভাৱ (ক) নিজা নিয়ন্ত্ৰণ আৰু বিকাশ, (খ) শিক্ষণ-শিকন পদ্ধতিৰ পৰিৱৰ্তন, (গ) অংশীদাৰিত্ব বৃদ্ধি। বাকীবোৰে কোনো বিশেষ গুৰুত্ব আৰোপ নকৰাকৈ নতুনত্বৰ সন্ধান কৰে।

এই গোটটো প্ৰধান শিক্ষকসকলে নিজা অধ্যয়ন অথবা শিক্ষণ আঁচনিৰ অংশ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে। শিক্ষণ আঁচনিৰ অংশ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে। আনহাতে তেওঁলোকে ব্যক্তিগত শিক্ষণ দিনলিপিৰ ব্যৱস্থা কৰি তাৰপৰা হোৱা অভিজ্ঞতা আনৰ সৈতে ভাগ বতৰা কৰি লাভান্বিত কৰিব পাৰে। ইয়াত ব্যৱহৃত স্কুল লিডাৰ বাক্যাংশই প্ৰধান শিক্ষক, অধ্যক্ষ, সহকাৰী শিক্ষক অথবা বিদ্যালয়ৰ নেতৃত্ব বহনকাৰীৰ দৰে দায়বদ্ধ ব্যক্তি ক বুজাইছে।

ভিডিঅ' সম্পদ **Video resources**

 The Tess Indiaৰ স্কুল লিডাৰশ্বিপে ভাৰতীয় বিদ্যালয়ৰ প্ৰধানসকলৰ বাৰ্তালাপৰ ভিডিঅ' কৰি সেইবোৰ বিদ্যালয়ৰ শিক্ষণ আৰু শিকণৰ পৰিৱৰ্তন তথা উন্নতিত অৰিহণা যোগাইছে। এই প্ৰচেষ্টাৰে তেওঁলোকে নিজৰ নিজৰ দক্ষতাৰ প্ৰমাণ কৰিবলৈ উৎসাহিত হ'ব। এইবোৰে শিক্ষকসকলক পাঠ্যপুথিৰ গোটভিত্তিক শিক্ষা প্ৰদানৰ বাবে উদগনি যোগাব, অৱশ্যে এইবোৰ ব্যৱহাৰ কৰাটো অপৰিহাৰ্য নহয়।

Tess Indiaৰ ৱেবচাইট <http://www.tess-india.edu.in>ৰ পৰা ডাউনলোড কৰি অথবা অনলাইনতে এই ভিডিঅ'সমূহ প্ৰত্যক্ষ কৰিব পাৰি। নতুবা চিডি আৰু মেম'ৰী কাৰ্ডটো ভিডিঅ'সমূহ লৈ চাব পাৰি।

Tess India প্ৰকল্পৰ বিষয়ে

ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সহযোগিতা বৃদ্ধিৰ বাবে বিদ্যালয়ৰ কৰ্তৃত্বশীল ব্যক্তিৰ সমৰ্থনত মুখ্য শৈক্ষিক সম্পদ ব্যৱহাৰ কৰি শ্ৰেণীকোঠাত প্ৰাথমিক আৰু উচ্চ শাখাৰ শিক্ষকৰ অনুশীলনৰ অভ্যাসৰ উন্নতি ঘটোৱাটোৱেই Tess Indiaৰ লক্ষ্য।

ভাষা, বিজ্ঞান আৰু গণিতসহ বিদ্যালয়ৰ পাঠ্যপুথিৰ লগতে 105 Tess India বিষয়ৰ মুখ্য শৈক্ষিক সম্পদসমূহ শিক্ষকক যোগান ধৰা হয়। তেওঁলোকে শিক্ষকসকলক এনে কাম কাজৰ সুবিধা প্ৰদান কৰিব যাতে আন শিক্ষকে একেটা বিষয় শিকাওতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে লাভ কৰা জ্ঞান তথা বোধশক্তি তুলনামূলকভাৱে উন্নত হ'ব।

Tess Indiaৰ সকলো মুখ্য শৈক্ষিক সম্পদ ভাৰতীয় তথা আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় লিখকৰ দ্বাৰা সামগ্ৰিকভাৱে লিখা, য'ত ভাৰতীয় পাঠ্যত্ৰ ম আৰু সূচীপত্ৰ অনলাইনত (<http://www.tess-india.edu.in>) উপলব্ধ। মুখ্য শৈক্ষিক সম্পদসমূহ বিভিন্ন পৰ্যায়ত উপলব্ধ আৰু প্ৰত্যেক অংশগ্ৰহণকাৰীৰ বাবে ই উপযুক্ত।

Tess India ইংলেণ্ড চৰকাৰৰ দ্বাৰা ব্যয়সম্বলিত আৰু ইংলেণ্ড মুখ্য বিদ্যালয়ৰ অধীনৰ।

Version 2.0 SL05v1

Assam

Except for third party materials and otherwise stated, this content is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike licence: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>

TESS-India is led by The Open University UK and funded by UK aid from the UK government

এই গোটটোত কি আছে (What this unit is about)

এই গোটটোৱে আপোনাক আপোনাৰ শিক্ষকক তেওঁলোকৰ অনুশীলনৰ উন্নতি কৰিবলৈ সহায় কৰিব আৰু আপোনাৰ বিদ্যালয়ৰ শিক্ষা বা শিক্ষক সম্পৰ্কীয় পৰিৱৰ্তন আনিব। সৰহ সংখ্যক এই বিষয়ৰ ওপৰত লিখা হৈছে আৰু ‘কাৰ্যৰ দ্বাৰা শিকন’ আৰু ‘শিশুকেन्द्रিক শিকন’ৰ দৰে বিষয় সমূহৰ ওপৰত যুগুটোৱা শিক্ষাও সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছে— কিন্তু আপোনাৰ বিদ্যালয়ৰ অনুশীলনৰ কাৰণে এইবোৰ কেনেকৈ প্ৰকৃততে ব্যৱহাৰ কৰিব? এই চাবিটোৱে আপোনাৰ বিদ্যালয়ৰ শিক্ষকৰ লগত কেনেকৈ টেষ্ট ইণ্ডিয়া শিক্ষণ সমল OER ব্যৱহাৰ কৰে তাৰ কিছুমান ব্যৱহাৰিক উদাহৰণ দিছে যাতে পাঠ্যবোৰ সত্ৰি য় কৰিবলৈ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ শিক্ষণীয় ফলাফলৰ উন্নতি হয়।

এই গোটটোৱে আপোনাক এটা নিৰ্দ্ধাৰিত সময়ৰ ভিতৰত এটা প্ৰকল্প পৰিৱৰ্তনৰ পৰামৰ্শ দিয়ে (প্ৰায় ১২ সপ্তাহ) য’ত আপুনি আপোনাৰ বিদ্যালয়ৰ শিক্ষা বা শিক্ষক সম্পৰ্কীয় পৰিৱৰ্তন নিৰ্দিষ্ট কৰিব, আপুনি আপোনাৰ শিক্ষকৰ শ্ৰেণীকক্ষৰ এক বিশেষ অনুশীলন চিনাক্ত কৰি এনেদৰে উৎসাহিত হ’ব যে আপুনি সেই পৰিৱৰ্তন ভাল পায়। আপোনাৰ বিদ্যালয়লৈ অনাৰ কাৰণে ইয়াত কিছুমান কাৰ্য্য আৰু বিষয় অধ্যয়ন আছে যিবোৰে কাৰ্য্য কৰণৰ উদাহৰণ দৰ্শায়।

আপুনি গোটটোৰ কাৰ্য্য কৰাৰ আগতেই সম্পূৰ্ণ গোটটো এবাৰ পঢ়ি চোৱা উচিত আৰু তাৰ পিছতহে ত্ৰ ম অনুযায়ী যি ধৰণে আছে সেইদৰে কাৰ্য্যবোৰ কৰা উচিত। নিৰ্দ্ধাৰিত সময়ৰ ভিতৰত আপুনি কৰি লোৱা আঁচনি সমূহ, কাৰ্য্যসমূহ আৰু প্ৰতিফলনবোৰৰ ৰেকৰ্ড ৰাখিব।

শিকন দিনলিপি (Learning Diary)

এই গোটটোৰ কাম চলি থকাৰ সময়ত আপুনি গোটত থকা চিন, টোকা বা সংজ্ঞাবোৰ আপোনাৰ শিক্ষণৰ দৈনিক কাৰ্য্যবিবৃতি নথিক, এখন বহীত বা এটা জাপত য’ত আপুনি আপোনাৰ ভাৱধাৰা আৰু পৰিকল্পনাবোৰ একেলগে ৰাখে, সেইবোৰত লিখি যাবলৈ ক’ব। সম্ভৱতঃ আপুনি ইতিমধ্যে এটা আৰম্ভ কৰিছে।

আপুনি বোধকৰো গোটটোই গোটটো অকলেই কৰিছে, কিন্তু আপুনি বহুত বেছি শিকিব যদি আপুনি আপোনাৰ শিক্ষণ- অন্যান্য বিদ্যালয়ৰ মূৰব্বীৰ লগত আলোচনা কৰিবলৈ সমৰ্থ হয়। আপুনি ইতিমধ্যে আপোনাৰ লগত সহযোগিতা কৰা সহকৰ্মীসকল বা নতুনকৈ আপুনি সম্বন্ধ কৰা ব্যক্তিৰ লগত এইবোৰ কৰিব পাৰে, ইয়াক এটা সংগঠিত পথত বা বিভিন্ন অনানুষ্ঠানিকতাৰ জৰিয়তে কৰিব পাৰে। আপোনাৰ শিকনৰ দৈনিক কাৰ্য্য বিবৃতিত লিখা কথাবিলাক এনেধৰণৰ আলোচনা বিলাকৰ কাৰণে প্ৰয়োজনীয় হ’ব আনকি আপোনাৰ দীৰ্ঘ সময়ৰ শিক্ষণ বা উন্নতিৰ কাৰণেও এইবোৰ চিত্ৰাংকিত হ’ব।

এই গোটটোত বিদ্যালয়ৰ মূৰব্বীয়ে কি লিখিব পাৰে (What the school leader can learn in this unit)

- টেষ্ট ইণ্ডিয়া অ’ ই আৰ (Tess Indian OER) ৰ গঠন আৰু শিক্ষণ শিকন প্ৰণালীৰ সৈতে পৰিচয়।
- আপোনাৰ বিদ্যালয়ত OER ৰ ব্যৱহাৰ আৰু সহযোগৰ কাৰণে হোৱা ফলাফলৰ প্ৰশংসা কৰিবলৈ।
- আপোনাৰ বিদ্যালয়ত অংশগ্ৰহণকাৰী ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ শিক্ষণ বৃদ্ধি কৰিবলৈ কেনেকৈ এটা কেন্দ্ৰস্থল চিনাক্ত কৰিব।
- শিকন আৰু শিক্ষণৰ উন্নতি কেনেকৈ আগুৱাই নিব তাৰ ধাৰণাসমূহ ল’ব।

1 অংশ গ্ৰহণলৈ সমৰ্থ হোৱা : ছাত্ৰ-ছাত্ৰী কেন্দ্ৰিক শিক্ষণ প্ৰণালী (1 Enabling participatory, student-centred pedagogy)

2005 ৰ পিছত NCF য়ে এইটো স্পষ্ট কৰিছে যে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে তেওঁলোকৰ শিক্ষণত কৰা অংশগ্ৰহণ হ’ল ভাল শিক্ষণীয় ফলাফল পোৱাৰ এটা চাবি কাঠি। ছাত্ৰ ছাত্ৰীৰ নিম্ন উল্লেখিত সুযোগবোৰ থকা উচিত

- শিক্ষণৰ সময়ত ধাৰণাবিলাকৰ বৰঙণি যোগোৱা।

- তেওঁলোকৰ ভাৱধাৰা আৰু অভিজ্ঞতাৰ ওপৰত কথা কোৱা আৰু আলোচনা কৰা।
- তেওঁলোকৰ জীৱনৰ প্ৰতিটো দিনৰ লগত তেওঁলোকে বিদ্যালয়ত কি শিকে তাক সম্পৰ্ক কৰা।

চিত্ৰ-১ অংশগ্ৰহণকাৰী ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ শিক্ষণৰ উন্নতি হ'ব। শিক্ষক সকলো শিকাৰু হৈছে।

এইটো গৱেষণা সম্মত যে বাস্তৱিকতে প্ৰয়োগ কৰাটো কঠিন হ'ব বহুত শিক্ষক-বিশেষকৈ মাধ্যমিক পৰ্যায়ৰ শিক্ষকসকল নিশ্চিত যে বৃহৎ সংখ্যক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰে অন্তৰ্ভুক্ত শ্ৰেণীসমূহ আৰু পৰীক্ষা পাঠ্যত্ৰমৰ দৰে কাৰকবোৰে তেওঁলোকক বেছিকৈ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী কেন্দ্ৰিক পত্ৰি যাবোৰ গ্ৰহণ কৰাত বাধা দিয়ে। Tess India OERয়ে কিছুমান বিষয় অধ্যয়ন আৰু কাৰ্যকলাপৰ ৰূপত কিছুমান ব্যৱহাৰিক উদাহৰণ দিয়ে যাতে শিক্ষকসকলে তেওঁলোকৰ শ্ৰেণীকক্ষত এইবোৰ দিশত বাধা অতিক্ৰম কৰিব পাৰে।

ভাল বিদ্যালয় সমূহত, বিজ্ঞসকলে শিক্ষকসকল নিজে নিজেই এজন সত্ৰিয় শিকাৰু হ'বলৈ চেষ্টা কৰে আৰু তেওঁলোকৰ দৈনিক অনুশীলনৰ প্ৰতিফলন কৰে।

- তেওঁলোকে কি কৰিছে তাক পৰীক্ষণ কৰি।
- প্ৰতিজন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে শিকাৰ সময়ত কি হৈ আছে তাৰ পৰীক্ষা কৰি চায়
- তেওঁলোকৰ শিক্ষণ কৌশল অন্তৰ্ভুক্ত কৰি তেওঁলোকৰ শ্ৰেণীকক্ষৰ কৌশলসমূহ গ্ৰহণ আৰু উন্নীত কৰি।

বিদ্যালয়ৰ মূৰব্বী হিচাপে, আপোনাৰ ভূমিকাৰ এক অংশ হ'ল- শিক্ষকসকলক তেওঁলোকৰ শ্ৰেণীকক্ষ পৰীক্ষা কৰিবলৈ আৰু তেওঁলোকৰ অনুশীলনৰ প্ৰতিফলনৰ কাৰণে সুবিধা দিব লাগে। যেতিয়া শিক্ষকসকলে তেওঁলোকৰ শিক্ষণত অংশ গ্ৰহণকাৰী পত্ৰি যাবোৰ দেখিব আৰু অভিজ্ঞতাপুষ্ট হ'ব, তেওঁলোকে সুবিধা সমূহৰ বাবে আনন্দিত হ'ব। এবাৰ যেতিয়া তেওঁলোকে নিজে সফলৰ অভিজ্ঞতাপায়, শিক্ষকসকলে নতুন নতুন পত্ৰি য়া গ্ৰহণৰ ক্ষেত্ৰত অধিক নিশ্চিত।

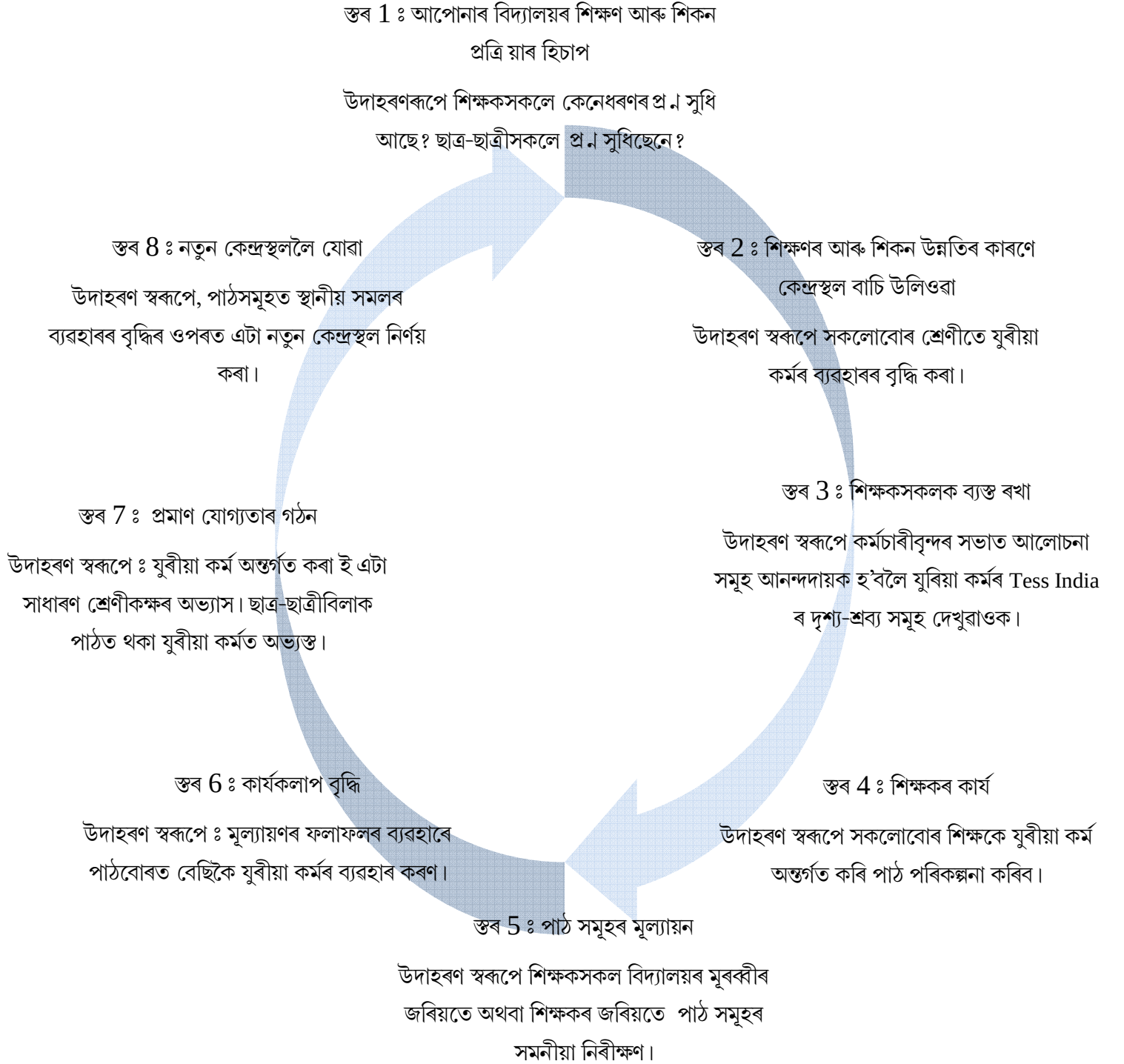
কাৰ্য 1 ত আপোনাৰ বিদ্যালয়ৰ বৰ্তমানৰ শিক্ষণ আৰু শিকনৰ বিষয়ে বিবেচনা কৰিব আৰু ভাল কৰিবলগীয়াখিনি কেইসপ্তাহমানৰ ভিতৰত কেনেদৰে ভাল কৰিব পাৰি তাক উলিয়াই ল'ব। তলৰ কাৰ্যসমূহে শিক্ষকসকলক শ্ৰেণীকক্ষৰ অনুশীলনৰ উন্নতিত আগবঢ়াই দিয়াত আপোনাক সহায় কৰিব, ইয়াক চিত্ৰ 2 ত বহলভাৱে দেখুওৱা হৈছে।

ত্ৰি য়া-কলাপ 1 : আপোনাৰ শ্ৰেণীকক্ষ কেনেকৈ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীকেন্দ্ৰিক হয়? (Activity 1: How student-centred are your classrooms?)

এই কাৰ্যই আপোনাক আপোনাৰ বিদ্যালয়ত ইতিমধ্যে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীকেন্দ্ৰিক শিকন আৰু শিক্ষণ পত্ৰি য়া কেনেদৰে আছে তাক তদন্ত কৰিবলৈ কোৱা হৈছে। এইটো গুৰুত্বপূৰ্ণ যে ইতিমধ্যে ক'ত ভাল অনুশীলন ঘটিলে তাক লিখি ৰাখিব লাগে কাৰণ আপুনি এইবোৰৰ ওপৰত নিজকে ভাল কৰি আগবাঢ়িব পাৰিব।

সমল 1 ৰ তালিকাৰ ব্যৱহাৰ কৰি আপোনাৰ বিদ্যালয়ৰ বৰ্তমানৰ অনুশীলনবোৰৰ এটা হিচাপ বনাওক। এইটো আপোনাৰ সুবিধাৰ কাৰণে। গতিকে আপুনি এইটো আন কাকো দেখুৱাব প্ৰয়োজন নাই। আপুনি আপোনাৰ শিক্ষকসকলে তেওঁলোকৰ শ্ৰেণীত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ অংশগ্ৰহণ কিমানলৈ হৈছে তাৰ সাক্ষ্য বিচাৰিব লাগে। আপুনি যিমান পাৰে সিমান সততাৰে কাম কৰিব।

পৰবৰ্তী কাৰ্যত আপুনি এই হিচাপলৈ ঘূৰি আহিব।

চিত্ৰ 2 : অধিক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীকেন্দ্ৰিক শিকন ফলপ্ৰসূ কৰাৰ চক্ৰ। (শ্ৰেণীকোঠাত যুৰীয়া কৰ্মৰ ব্যৱহাৰ বৃদ্ধিৰ কিছুমান উদাহৰণৰ প্ৰয়োগ)

2 Tess India OER ত কি আছে? (2 What is in the TESS-India OERs?)

শিকনত অংশগ্রহণকাৰী প্ৰত্ৰি যাৰ উন্নতিৰ কাৰণে শিক্ষকসকলক সহায় কৰিবলৈ Tess India ৰ বহুত সমল আছে। এই খণ্ডিত আৰু ইয়াৰ পিছৰ খণ্ডত আপুনি পৰ্যাপ্ত পৰিমাণৰ সম্পদ দেখিব আৰু পৰিৱৰ্তনৰ কাৰণে এটা কেন্দ্ৰস্থল উলিয়াব চিত্ৰ 2 ৰ Tess India প্ৰকল্পৰ কাৰণে শিক্ষা আৰু শিক্ষক সম্পৰ্কীয় নীতিসমূহ (বা শিক্ষাৰ পৰিৱৰ্তন) কৰাৰ প্ৰস্তুতি কৰিছে। আৰু পৰিৱৰ্তনৰ এটা ব্যৱহাৰযোগ্য সাৰাংশ আগবঢ়োৱা হৈছে যাতে বস্তুবোৰ সহায় হোৱাকৈ সজোৱা হয়।

সম্পদ-3 য়ে সমল কাঠিৰ মূল অংশ আৰু বেলেগ বেলেগ OER বিলাক মাধ্যমিক পৰ্যায়ৰ বিজ্ঞান, ইংৰাজী আৰু গণিতৰ প্ৰতিটোতে ১৫ টাকৈ OER আছে আৰু দৃশ্য-শ্ৰব্য সামগ্ৰীক সামৰি এটা মূল সম্পদসমূহৰ এটা গোট আছে এই সকলোবিলাকে ভাৰতীয় বিদ্যালয় সমূহৰ লক্ষ্য পূৰণ কৰে।

ত্ৰি যা-কলাপ 2 : এখন Tess India OER নিৰীক্ষণ (Activity 2: Looking at a TESS-India OER)

বিস্তৃতভাৱে চাবলৈ এখন Tess India OER বাচি লওঁক, যদি সম্ভৱ হয় আপুনি আপোনাৰ এজন বয়োজেষ্ঠ সহকৰ্মীৰ লগত এই কাৰ্যটো কৰক। শিক্ষকক বিশেষ কৌশলবোৰ আৰু অৰ্থতাবোৰ শিকাওক, সহায় কৰিবলৈ এই OER বিলাকে নক্সা তৈয়াৰ কৰিছে। আপুনি Tess India OER পঢ়াৰ দৰে সমল 4 টো চাব। যিটোৱে OER ৰ গঠনৰ বৰ্ণনা কৰিছে, আপুনি আপোনাৰ সহকৰ্মীৰ সৈতে গোটটোৰ প্ৰতিটো অংশতে শিক্ষকে কি শিকিব সেইবোৰ চিনাক্ত কৰক।

Tess India OER ৰ মূল সমল সমূহলৈ চাওঁক (<http://tinyurl.com/kr-all10>) সেই মূল সম্পদসমূহ OERত প্ৰমাণ কৰা হৈছেনে? যদি সম্ভৱ হয় Tess India ৰ দৃশ্য-শ্ৰব্য সমূহ চাওক যিবোৰ OERৰ লগত সম্পৰ্ক আছে। মনত ৰাখিব যে Tess Indian OER বিলাকে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ গোটটো পাঠ্যত্ৰ মখন সম্পূৰ্ণ নকৰে, এইবিলাক শিক্ষকক ধাৰণা দিবলৈ বনোৱা হয়— যিবোৰ সহজভাৱে অন্য বিষয়বোৰত ব্যৱহাৰ বা প্ৰয়োগ কৰিব পাৰিব।

3 আপুনি কি পৰিৱৰ্তন কৰা উচিত? (3 What change should you lead?)

আপুনি এতিয়া আপোনাৰ বিদ্যালয়ৰ শিকন আৰু শিক্ষণৰ উন্নতিৰ কাৰণে আপোনাৰ হিচাপৰ পৰা এটা কাৰণ বিচাৰি তাৰ মূল কথাবিলাক কেন্দ্ৰীভূত কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিব। একে সময়তে বহুত বেছি ভাল কৰিবলৈ চেষ্টা কৰাটো জৰুৰী নহয়। তৎক্ষণাত এটা কাৰণত থকা মূল কথাবোৰ কেন্দ্ৰীভূত কৰিলে আপুনি বহুত কৃতকাৰ্য হ'ব পাৰিব।

ত্ৰি যা-কলাপ 3 : উন্নতিৰ কাৰণে আপুনি কেন্দ্ৰীভূত কৰা মূল কথাবিলাকৰ চিনাক্ত কৰ (Activity 3: Identifying your focus for improvement)

সমল 1ত আপোনাৰ উদ্ভৱবোৰ ব্যৱহাৰ কৰি আৰু Tess Indiaৰ মূল সম্পদবোৰৰ অনুশীলন থকা নীতিসমূহক তালিকাভুক্ত কৰি। (সমল 1) পৰিৱৰ্তনৰ কাৰণ এটা মূল কথা চিনাক্ত কৰক (উদাহৰণ স্বৰূপে যুৰীয়া কাৰ্য বা প্ৰ. ন. সোধা হ'ব পাৰে)

আপুনি সমল 3ৰ তালিকাৰ পৰা অনুশীলনৰ প্ৰতিটো নীতি Tess India OERৰ আৰু দৃশ্য-শ্ৰব্যৰ লগত সম্পৰ্ক কৰি চাব যাতে আপুনি সকলোবোৰ মিল থকা Tess India ৰ সমলৰ লগত সংযোগ কৰিব পাৰে। Tess India OER বিলাকৰ এখন তালিকা বনাওক (মাধ্যমিক স্তৰৰ গণিত, ইংৰাজী আৰু বিজ্ঞান) যাতে আপুনি আপোনাৰ বিদ্যালয়ৰ শিকন প্ৰত্ৰি যা উন্নতিত সহায় কৰিবলৈ এই প্ৰত্ৰি যাটো ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে।

চিত্র- 3 ত আপোনাৰ বিদ্যালয়ৰ উন্নতিৰ কাৰণে কি প্ৰয়োজন ?

উদাহৰণস্বৰূপে, আপুনি জানিব পাৰে আপোনাৰ শিক্ষকসকলে পাঠটো আৰম্ভ কৰাৰ আগতে পাঠৰ ওপৰত যথেষ্ট ধৰণে ভবা নাই আৰু সেয়ে আপুনি পাঠ পৰিকল্পনাৰ ওপৰত স্পষ্টতা আনিবলৈ বিচাৰিছে, এইটোৱে কেৱল পাঠটো ভালদৰে অথবা আপোনাৰ বিদ্যালয়ত ডাঙৰ শ্ৰেণী থাকিব পাৰে আৰু আপুনি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে যৰীয়া ভাৱে কাৰ্য কৰোৱাৰ সিদ্ধান্ত লব পাৰে (<http://tinyuil.com>) গঠন কৰাতে নহয় শিক্ষণৰ বেলেগ বেলেগ পদ্ধতি আৰু সম্পদবোৰৰ ব্যৱহাৰটো দায়িত্ব লয়, আনহাতে আপুনি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে বেছিকৈ কোৱাটো বিচাৰিলে (শিকনৰ বাবে কোৱা মূল সম্পদ চাওক) (<http://tinyuil.com>).

আপুনি OER পৰিকল্পনাৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ পৰিৱৰ্তন আৰু আপোনাৰ বিদ্যালয়ৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ পৰিৱৰ্তন আৰু আপোনাৰ বিদ্যালয়ত পৰিৱৰ্তনবোৰৰ প্ৰয়োগৰ কাৰণে বেছিকৈ শিকিব পাৰে। এই সময়বোৰত এটা নিৰ্দিষ্ট স্থান পচন্দ কৰাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ।

মুৰব্বী যদি আপুনি তৎক্ষণাত বেছিকৈ পৰিৱৰ্তনৰ চেষ্টা কৰে পৰিৱৰ্তনবোৰ কমকৈ ফলপ্ৰসূ হ'ব। তলৰ বিষয় অধ্যয়নত এজন শিক্ষকে কেনেকৈ একক কেন্দ্ৰত সিদ্ধান্ত লয় সেয়া পৰ্য্যবেক্ষণ কৰক।

ঘটনা অধ্যয়ন 1 : শ্ৰীমতী টুলুমণিয়ে পোৱা কাৰ্যৰ প্ৰতিফলন (Case Study 1: Mrs Chadha reflects on her findings)

এইখন দৈনিক শিক্ষণৰ কাৰ্য বিবৃতিৰ বহী, যিখন মাধ্যমিক বিদ্যালয়ৰ মুৰব্বী শ্ৰীমতী টুলুমণি শইকীয়াই লিখিছিল আৰু তেওঁৰ বিদ্যালয়ত কাৰ্য 3 কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল।

মই তালিকাখন পূৰাবলৈ আৰম্ভ কৰিছিলো) সমল 1 ৰ- আৰু মোক বিদ্যালয়ত প্ৰকৃততে কেনেধৰণৰ শিক্ষণ কাৰ্য চলি থাকে তাক বিচৰাত সহায় কৰে। মই অনুভৱ কৰিছিলো যে জিৰণিৰ সময়ত শিক্ষকে মোক কি কয় তাৰ পৰা অনানুষ্ঠানিক আলোচনাৰ পৰাই প্ৰায়েই তথ্যবোৰ পোৱা যায়। ই মোৰ উপলব্ধি বিলাকক ভৰাই তোলে, শিক্ষকসকলৰ উপলব্ধিবোৰ মোৰ দৰে বা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ দৰে একে হয়নে?

সমলবোৰে মোক এই সময়ছোৱাৰ কাৰণে এটা কেন্দ্ৰস্থান বিচাৰি উলিয়াই উৎসাহিত কৰিছিল যেনেদৰে মই বেছি নজনাকৈ দেখাৰ আৰু বেছিকৈ কৰাতো বিচাৰি পাইছিলো। মই বিবাস কৰো যে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে সেধা প্ৰশ্নই তেওঁলোকৰ শিকনত সহায় কৰে আৰু সেয়ে মই পাঠবিলাক চলি থাকোতে কেনে ধৰণৰ প্ৰশ্ন সেধা হৈছে তাক জানিবলৈ বিদ্যালয়ৰ চাৰিওফালে খোজকাঢ়ি যাবলৈ সিদ্ধান্ত লৈছিলো। পাঠ চলি থকাৰ সময়ছোৱাত কৰিডৰৰ চাৰিওফালে খোজকাঢ়ি থাকিলে কি চলি আছে তাক জনাটো অতি সহজ, যিহেতু গৰমৰ কাৰণে দুৱাৰবোৰ বন্ধ কৰা নাথাকে। মই শ্ৰেণীকক্ষৰ ভিতৰলৈ নোহোৱাৰ সিদ্ধান্ত লৈছিলো। কাৰণ মই জানিছিলো যে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকল আৰু শিক্ষকসকল কোনেও এইটো কৰাটো নিবিচাৰে, কিয়নো বিদ্যালয়ৰ মুৰব্বীজন শ্ৰেণীকক্ষত সোমালে সাধাৰণতে শ্ৰেণীকক্ষত যি চলি আছে তাৰ সলনি হ'ব পাৰে। সেয়ে মই শ্ৰেণীকক্ষৰ বাহিৰৰ পৰাই শুনি আছিলো। মই বেছিভাগ শ্ৰেণীতে লক্ষ্য কৰিছিলো যে

শিক্ষকসকলে কৈ আছিল আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে মৌনভাৱে শুনি আছিল। কিবা বিশেষ কাৰণতহে শিক্ষকে প্ৰ.৭ সুধিছিল আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে একেলগে গীত গোৱাৰ নিচিনাকৈ উত্তৰ দিছিল। কিন্তু তাত কোনো মুক্ত প্ৰ.৭ বা শিক্ষকে কোৱাবোৰত সন্মত হ'ব নোৱাৰা প্ৰ.৭ নাছিল। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীবিলাকে শাৰী পাতি ব'ৰ্ডৰ ফালে মুখ কৰি বহি আছিল যিফালে শিক্ষকজনে কৈ আছিল।

মাত্ৰ শ্ৰীজয়ন্তৰ শ্ৰেণীটো বেলেগ আছিল— মই তেওঁ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক প্ৰ.৭ কৰা শুনিছিলো যিবোৰ প্ৰ.৭ত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকল সন্মত নাছিল আৰু তেওঁলোকৰ যুক্তিবোৰ ব্যাখ্যা কৰিছিল আৰু তেওঁ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক উত্তৰবোৰ ভাবিবলৈ সময় দিছিল। মই ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে প্ৰ.৭বোৰৰ ওপৰত এজনে আনজনৰ লগত কথা পতা শুনিছিলো আৰু থিৰিকিৰে চাইছিলো। মই দেখিছিলো যে তেওঁলোকৰ এজনে আনজনৰ ফালে ঘূৰি আছিল আৰু যুৰীয়াভাৱে কাম কৰি আছিল।

এইটো নিশ্চিত যে শ্ৰীজয়ন্তৰ শ্ৰেণীকক্ষটোত এটা ভাল অনুশীলন চলি আছিল, কিন্তু মই জানিছিলো ৰাজহুৱাভাৱে মই তেওঁক প্ৰশংসা কৰাটোৱে অন্য শিক্ষকসকলৰ কাৰণে যিকোনো অসন্তোষৰ কাৰণ নহ'বলৈ মই সাৱধান হোৱাৰ প্ৰয়োজন। মই সিদ্ধান্ত লৈছিলো যে এই সময়ছোৱাৰ কাৰণে মই প্ৰ.৭ সোধাটোক কেন্দ্ৰস্থল হিচাপে ল'ম, য'ত Tess India সমলৰ দৰে শ্ৰীজয়ন্তৰ অংশগ্ৰহণকাৰী পদ্ধতিটো উদাহৰণ হিচাবে মই টানি আনিব পাৰিম।

4 আপোনাৰ শিক্ষকসকলৰ সৈতে কৰা কৰ্ম (4 Working with your teachers)

আপোনাৰ এটা দায়িত্ব হ'ল আপোনাৰ শিক্ষক আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ কাৰণে নতুন নতুন পদ্ধতিত কাম কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিবৰ কাৰণে উৎসাহিত হয় আৰু নতুন নতুন কৌশলেৰে পদ্ধতিবোৰ আগুৱাই নিব পাৰে। পুৰণা অভ্যাসৰ পৰা এইবোৰ কাম নিৰাপদে কৰিবৰ কাৰণে যেতিয়ালৈকে আপুনি শিক্ষকসকলক অনুভৱ কৰাত সহায় নকৰে তেওঁলোকে এইটো জটিল কাৰ্য বুলি ভাবিব।

তলত উল্লেখিতবোৰ হ'ল— বিভাগবোৰৰ মূৰব্বীয়ে এখন বিদ্যালয়ক আগুৱাই নিবলৈ এই শিক্ষণ বৈশেষ্যবোৰ কাৰ্যৰ মাজেৰে আগুৱাই নিয়াৰ কিছুমান ধাৰণা :

বেলেগ বেলেগ বিদ্যালয়ৰ শ্ৰেণীকক্ষৰ
দৃশ্য-শ্ৰব্যবোৰ নিৰীক্ষণ কৰক

শিক্ষণৰ অভিজ্ঞতাবোৰক প্ৰশংসা কৰক
য'ত শিক্ষণৰ কিছুমান চেষ্টা প্ৰকাশ হয়
আৰু পিছত এইবোৰ একেলগে

ধাৰণাবিলাকৰ আদান-প্ৰদান আগুৱাই নিয়াৰ য'ত সেইবোৰ আধা
হৈছে বা ভুল হৈছে বিশেষকৈ ডেকা শিক্ষকসকল যিসকলে
তেওঁলোকৰ বয়োজ্যেষ্ঠ সহকৰ্মীসকলৰ পৰা নুশুনিব পাৰে।

শিক্ষকসকলৰ কাৰণে পৰিৱৰ্তনৰ ওপৰত ভাবিবলৈ
অলপ সময় কথক যিদৰে সময়সূচী পুনৰ বনোৱা
হয় যাতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে আঁতৰি যোৱাৰ পিছটো
তাত এটা খাঁজ বা চিন ৰাখি যাব লাগে।

শিক্ষকক প্ৰত্যেককে ফটো বা দৃশ্য-শ্ৰব্য
(Video) ল'বলৈ কওক আৰু কাৰ্য সমাপণ
কৰাৰ বেলেগ বেলেগ উপায়বোৰ ব্যাখ্যা কৰি
আদান-প্ৰদান কৰক।

দৃশ্য-শ্রব্য : বিদ্যালয় মূৰব্বী শিক্ষক সকলৰ নেতৃত্ব

আপোনাৰ আঁচনিখনৰ মূল সমূহ আলোকপাত কৰি, আপুনি আপোনাৰ শিক্ষকসকলক আঁচনিৰ লগত জড়িত কৰা প্ৰয়োজন। মাধ্যমিক পৰ্যায়ত, প্ৰতি বিভাগৰ মূৰব্বীৰ লগত আলোচনা কৰি লৈ শিক্ষকসকলক জড়িত কৰাটো ভাল ধাৰণা হ'ব। কাৰ্যকলাপ ৪ য়ে পৰামৰ্শ দিয়ে কেনেকৈ বিভাগৰ মূৰব্বীসকলৰ লগত আলোচনাৰ ধাৰণা বিলাক অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব তাৰ কাৰ্যকলাপ ৫য়ে পৰামৰ্শ দিয়ে কেনেকৈ আপুনি সকলো শিক্ষকে অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব।

ত্ৰি য়া-কলাপ 4 : এজন বিদ্যালয় মূৰব্বীয়ে তেওঁৰ শিক্ষকসকলক জড়িত কৰাইছে। (Activity 4: Engaging your teachers)

চিত্ৰ ৪ : এজন বিদ্যালয়ৰ পৰিচালকে তেওঁৰ শিক্ষকক নিযুক্ত কৰিব লাগে।

আপোনাৰ বিদ্যালয়ৰ ভাল শিক্ষণ আৰু শিকনৰ আলোকপাত কৰিবলৈ ধাৰণাৰ আদান-প্ৰদান কৰি বিঘাবোৰৰ মূৰব্বীৰ সৈতে আপুনি কাম কৰক। Tess Indian OERত সম্পূৰ্ণ থকা বিলাকৰ লগত মাধ্যমিক পৰ্যায়ৰ ইংৰাজী, গণিত, বিজ্ঞানক একেদৰে সম্পৰ্ক কৰিবলৈ চাব। মনত ৰাখিব, কাৰ্যবিলাক অতি সহজেই অন্যান্য বিষয়ৰ পৰিসৰটো ভগাই দিব পাৰি, কিন্তু প্ৰথমে প্ৰত্যেকেই OER বিলাক আৰু পত্ৰি যাবিলাক ভালদৰে অৰ্জন কৰি লোৱা উচিত।

Tess Indian OER বিলাকত কেনেকৈ আপোনাৰ শিক্ষকসকলে সহযোগ কৰিব আৰু কেনেকৈ OERত আপুনি সেইবোৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব তাক একেলগে ভাবক, ইয়াত বিদ্যালয়ৰ মূৰব্বী আৰু বিভাগবোৰৰ মূৰব্বীৰ কিছুমান ধাৰণা দিয়া হৈছে।

এটা নিৰ্দিষ্ট পত্ৰি যাৰ আলোচনালৈ
আঙুলিয়াবৰ কাৰণে দৃশ্যশ্ৰব্য
ব্যৱহাৰ

জুৰীয়াভাৰে তেওঁলোকে তেওঁলোকৰ মাজত
এটা আৰু Study কৰিবলৈ আৰু আলোচনা
কৰিবলৈ শিক্ষকসকলক কওক

প্রাথমিক (Starting pt.) হিচাপে মূল সমল ব্যৱহাৰ
কৰক আৰু শিক্ষকসকলক তেওঁলোকক শ্ৰেণীকক্ষৰ পৰা
কিছুমান ধাৰণা উলিয়াবলৈ কওক

শিক্ষকসকলক শ্ৰেণীকক্ষৰ
কাৰ্যবোৰ কৰিবলৈ কওক

এতিয়া বিবেচনা কৰক আপুনি কেনেকৈ আপোনাৰ শিক্ষকসকলক এই সময়ছোৱাৰ কাৰণে প্ৰয়োজনীয় পৰিৱৰ্তনবোৰৰ আলোকপাত
কৰাব, সম্ভৱত শিক্ষকৰ মাজত আলোচনা কৰি বা শিক্ষকসকলৰ মাজত প্ৰশিক্ষণ পাতি পৰিৱৰ্তনৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ ওপৰত আপোনাৰ
কাহিনী ভাবক, মনত ৰাখিব অন্য শিক্ষকসকলৰ তেওঁলোকৰ অনুশীলনৰ পৰিৱৰ্তনলৈ আপুনি বেছি সমৰ্থবান আৰু সহজে সন্মত কৰাব
পৰা ব্যক্তি, আপুনি কিছুমান কথা ক'ব পাৰে :

যদি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সুবিধা হয়, চাওকচোন
কি কি কৰিব পৰি?

মই বিদ্যালয়ত এটা সৰু হিচাপ কৰিছিলো আৰু ইতিমধ্যে কিছুমান শ্ৰেণীকক্ষত এইবোৰ কৰি থকা
দেখা গৈছে।

মই বিদ্যালয়ত এটা সৰু হিচাপ কৰিছিলো আৰু ইতিমধ্যে কিছুমান শ্ৰেণীকক্ষত এইবোৰ কৰি থকা দেখা
গৈছে।

এইবোৰ একেলগে কৰাটো মই বিচাৰো।

আপুনি আপোনাৰ কাহিনীটো কেনেকৈ বনাইছে তাক শুনিবলৈ বিচাৰো।

এন.চি.এন আমাক কয়..... আৰু আপুনি আমাৰ বিদ্যালয়ত সেইবোৰ কেনেকৈ কৰিব তাৰে ধাৰণাবিলাক মই
আলোচনা কৰিবলৈ বিচাৰো। School.

এই সময়ছোৱাত কেনেকৈ আপুনি আপোনাৰ শিক্ষকসকলে কি বিষয় শিকাব আৰু তাৰ বাবে কেনেদৰে OER বাচনি কৰোৱাত অন্তৰ্ভুক্ত
কৰাব ভাবক আৰু বিষয়ৰ লগত সম্পৰ্ক থকাকৈ OER বনাওক আৰু আপোনাৰ পচন্দৰ পদ্ধতিবোৰ প্ৰদৰ্শন কৰক। প্ৰস্তুতি হিচাপে
আপুনি সমল ৩ৰ অংশীদাৰ হ'ব পাৰে বা এইবোৰ আপোনাৰ কাৰ্যালয়ৰ বেৰত আঁৰি থ'ব পাৰে।

যদি আপুনি পাৰে Tess India ৰ দৃশ্য-শ্ৰব্যবোৰ দেখুৱাওক আৰু এইবোৰ সাজু কৰিবলৈ হোৱা আলোচনাবোৰৰ ওপৰত ভাবক। আপুনি
কি কি প্ৰ.১ সুধিব পাৰে বা আপোনাৰ শিক্ষকসকলে কৰিবৰ কাৰণে কি কি কাৰ্য ল'ব পাৰে? আপুনি যিকোনো ধৰণৰ প্ৰ.১ পাবৰ কাৰণে
ভাবক, সম্ভাৱ্য জটিলতাৰ ওপৰত সমল ৫ পঢ়ক যাতে আপোনাৰ শিক্ষকে উত্থাপন কৰা যিকোনো প্ৰ.১ৰে উত্তৰ দিবলৈ আপুনি প্ৰস্তুত
হয়।

এবাৰ যেতিয়া আপুনি ধাৰণাবোৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰে, আপুনি আপোনাৰ শিক্ষকসকলৰ কাৰণে এটা সহজ কাৰ্য বনাব পাৰে। আপুনি
তেওঁলোকক যুৰীয়া হিচাপে এনেদৰে কাম কৰিবলৈ ক'ব পাৰে যেন তেওঁলোকৰ ইজনেৰ লগত সিজনৰ এক গভীৰ সম্পৰ্ক আছে।
OER ব্যৱহাৰ কৰি তেওঁলোকক একেলগে শিক্ষণৰ কাৰ্য্যৱলীবোৰ প্ৰস্তুত কৰিবলৈ কওক। তাৰ পিছত প্ৰত্যেকে প্ৰত্যেকক নিৰীক্ষণ
কৰক, ত্ৰ ম অনুযায়ী তেওঁলোকৰ পাঠবোৰ সজোৱাৰ প্ৰয়োজন হ'ব আৰু যেতিয়া তেওঁলোকে সহায়ৰ হাত আগবঢ়াব পাৰে।

5 এটা অংশ গ্ৰহণৰ পথ আগুৱাই নিয়া (5 Sustaining a participatory approach)

আপুনি কাৰ্য 4ৰ পৰামৰ্শবোৰ ব্যৱহাৰ কৰিছিল বা আপোনাৰ শিক্ষকসকলৰ কাৰণে বিকল্প এটা উদ্ভাৱন কৰিছিল। আপুনি কি চলি আছে আৰু আপোনাৰ প্ৰকল্প আলোকপাত আঁচনি অনুযায়ী (চিত্ৰ 2ৰ 5নং স্তৰ) মূল্যায়ণ হৈছেনে— তাক নিৰীক্ষণ কৰা প্ৰয়োজন। কিছুমান নিৰীক্ষণ বা মূল্যায়ণ কাৰ্যই আপোনাক ইয়াৰ পিছত কি হ'ব আৰু ভাল অনুশীলনৰ বা দৃশ্যটো চিত্ৰাংকন কৰি তাক আপোনাৰ আঁচনিত সংযোগ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত তথ্য দিব পাৰে।

আপুনি কিছু সংখ্যক শিক্ষকৰ লগত ঘৰুৱা শিক্ষকে শিকোৱা- যিসকলে একেবাৰেই কৰিছে তেওঁলোকৰ কাৰণে প্ৰতিনিধিত্ব কৰাব পাৰে। (যদি এই বহনকাৰ্যৰ ওপৰত আপোনাৰ জ্ঞান আৰু শুদ্ধ হোৱাটো বিচাৰে তেন্তে ভাল উপদেশ দিওতা আৰু অনুশীলন দিওতাৰ ওপৰত এটা বেলেগ গোট আছে যিটো চাব পাৰে)

মই গায়ত্ৰীক তেওঁ কি সলনি কৰিছিল সুধিলো। তেওঁ কৈছিল যে তেওঁ আচলতে তেওঁৰ সকলোবোৰ পাঠৰ প্ৰণালীক কলা-কৌশলবোৰ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। কিন্তু তেওঁ লক্ষ্য কৰিছিল যে ভাল প্ৰণালীৰ ভাৱধাৰাই তেওঁক আৰু তেওঁৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক তেওঁৰ শিক্ষণৰ মাজৰ পৰা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে কি জানিছিল সেইবোৰৰ মূল্যায়ণ কৰাত সহায় হ'ব। সেয়েহে তেওঁ প্ৰতিটো পাঠৰ আৰম্ভণীতে সম্ভাৱ্য প্ৰণালীৰ লিখিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল। ইতিমধ্যে তেওঁ কেনেধৰণৰ প্ৰণালীৰ আটাইতকৈ ভাল হয় তাক প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল।

মই এটা টোকা বনাইছিলো যে সহকৰ্মীসকলৰ লগত হ'বলগীয়া আগন্তুক আলোচনাখনত মই গায়ত্ৰী আৰু অন্যান্যসকলক তেওঁলোকৰ কিছুমান ভাল ভাল প্ৰণালীৰ আদান-প্ৰদান কৰিবলৈ কম যাতে অন্যসকলে আটাইতকৈ ভাল প্ৰণালীৰ গ্ৰহণ কৰিব পাৰে।

বিদ্যালয়ত যিবোৰ নিৰীক্ষণ চলি আছে সেইবোৰ কৰাৰ উপৰিও বিদ্যালয়ৰ মুৰব্বীয়ে ভাল অনুশীলন আদান-প্ৰদান নিশ্চিত কৰণে আৰু নতুন নতুন বহন কাৰ্যক গভীৰ পৰ্যায়ত গ্ৰহণ কৰিবলৈ উদগনি দিয়া আদি নিৰীক্ষণ কৰাটোও এই বিষয় অধ্যয়ন দেখুৱাইছে। পিছৰ কাৰ্যৰ লক্ষ্য হ'ল আপোনাৰ আঁচনিত চলি থকা আলোকপাতৰ গতিবেগ ৰাখিবলৈ আপোনাক সহায় কৰা।

ত্ৰি য়া-কলাপ 5 : আপোনাৰ শিক্ষকসকলৰ কাৰণে অধিক কাৰ্যৰ নিৰ্ধাৰণ

(Activity 5: Setting further tasks for your teachers)

আপোনাৰ সহকৰ্মীসকলৰ লগত আগন্তুক আলোচনাৰ ওপৰত ভাবিবলৈ আৰম্ভ কৰক আৰু এইবোৰ উন্নতিৰ পুনৰালোচনা কৰিবলৈ আপুনি কেনেদৰে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে আৰু আপুনি অধিক কাৰ্য আৰু লক্ষ্য আলোচনাৰ শিক্ষক আৰু আপোনাৰ নিজৰ কাৰণে প্ৰতিষ্ঠা কৰিব পাৰে। ইয়াৰ ওপৰত ভাবক। আলোচনাৰ কাৰণে কেনেকৈ আপুনি প্ৰস্তুত কৰাব পাৰে ভাবক যাতে আপোনাৰ যথেষ্ট সঞ্চাৰিত বল থাকে আৰু শিক্ষকসকলে আপোনাৰ লগত মাত্ৰ কথা পতাৰ দৰে কৰিব নালাগে।

আপুনি আপোনাৰ শিক্ষকসকলক তেওঁলোকৰ অভিজ্ঞতাসমূহ আলোচনা কৰিবলৈ যুৰীয়াভাৱে বা সৰু সৰু গোট কৰি কৰিবলৈ ক'ব পাৰে। সমল 6ত থকা কিছুমান প্ৰণালী আপুনি ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে।

আপুনি আপোনাৰ নিৰীক্ষণৰ পৰা দেখা ভাল অনুশীলন, আদান-প্ৰদানৰ সময়ত সকলোকে প্ৰশংসা কৰিবলৈ যত্ন লোৱা আদি কথাবোৰ আনৰ আগত দাঙি ধৰিব পাৰে। আপুনি শিক্ষকসকলক তেওঁলোকৰ সফল কাহিনীবোৰৰ আদান-প্ৰদান কৰিবলৈ মাতিব পাৰে। আপুনি আনকি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ পৰা সিহঁতৰ অন্তৰ্নিহিত প্ৰতিপুষ্টিৰ ওপৰতো ভাবিব পাৰে। (গল্প হিচাবে লিখিত বা পৰীক্ষা আদিৰ জৰিয়তে)

আপোনাৰ শিক্ষণৰ আলোকপাতৰ লগত শিক্ষকসকলৰ কৌশল সমূহো আগুৱাই নিবৰ বাবে আপুনি কেনেদৰে আগবাঢ়িব পাৰিব ভাবক। তেওঁলোকৰ প্ৰয়োজনীয় অন্য কি সমৰ্থন জনাব? অন্য TESS India OER বিলাকে সহায় কৰিব নেকি? আপুনি কিছুমান ধাৰণা প্ৰস্তুত কৰি ৰখা উচিত, কিন্তু তেওঁলোকে কি পৰামৰ্শ দিয়ে তাৰ নমুনা আৰু পিছৰ পৰ্যায়ত একেলগে কি কৰিব তাৰ সিদ্ধান্ত লোৱাটো উচিত।

আলোচনা (Discussion)

আপোনাৰ সহকৰ্মীসকল সুখী হ'ব— আপুনি আৰু আপোনাৰ অন্যান্য শিক্ষকসকলে মানি লোৱা তেওঁলোকৰ শিক্ষণৰ কাৰণে। অগ্ৰগতিৰ

খটীয়ান দাঙি ধৰিব পৰাকৈ আলোচনা আহ্বান কৰি আপুনি যিকোনো যোগাত্মক পৰিৱৰ্তন দেখুৱাব পাৰে। যিকোনো জটিলতা নিৰ্দিষ্ট কৰিব পাৰে আৰু আপোনাৰ সহকৰ্মীসকলক ব্যস্ত ৰাখিব পাৰে। আগ্ৰহান্বিত আৰু বাধ্য সহকৰ্মীসকলক ৰাজহুৱাভাৱে প্ৰশংসা কৰা উচিত। কিন্তু মনত ৰাখিব লাগে যে সহকৰ্মীসকলৰ কিছু সংখ্যক অন্যসকলতকৈ বেছি সাহসী, গতিকে আপুনি সৰু সৰু সাল-সলনিবিলাক প্ৰশংসা কৰা আৰু অতিৰিক্ত ভাৱে কিছুমান সুবিধা দিয়া উচিত। মনত ৰাখিব যে আপুনি জন আদৰ্শস্বৰূপ অংশগ্ৰহণকাৰী হিচাবে আগবাঢ়িব য'ত আপোনাৰ ধাৰণাবোৰৰ আদন-প্ৰদান হয় আৰু অভিজ্ঞতাবোৰৰ মূল্য থাকে।

পিছৰ পৰ্যায়টো হ'ব ভাল অনুশীলনবোৰ গোট খুওৱা। পিছৰ বিষয় অধ্যয়নত বিদ্যালয়ৰ মূৰব্বী শ্ৰীমতী নিহাৰিকাই তেওঁৰ বিদ্যালয়ত প্ৰতিষ্ঠিত পৰিৱৰ্তনবোৰ পাবলৈ কেনেকৈ তেওঁ আগবাঢ়িছিল তাৰ প্ৰতিফলন সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছে।

ঘটনা অধ্যয়ন 3 : শিকনক আঙুৰাই নিবৰ কাৰণে সদায় অভ্যাস হ'বলৈ প্ৰৱণতাৰ ব্যৱহাৰ কৰা। (Case Study 3: Using questioning to support learning becomes an everyday practice)

শ্ৰীমতী নিহাৰিকাই তেওঁৰ বিদ্যালয়ত কেনেকৈ পৰিৱৰ্তনবোৰ আঁতৰাই ৰাখিছিল তাৰ ওপৰত আলোচনা কৰিছিল। ইয়াত তেওঁ কিছুমান প্ৰত্যাহ্বান যিবোৰৰ তেওঁ সন্মুখীন হৈছিল আৰু কিছুমান তেওঁৰ কৌশলৰ ওপৰত কথা কৈছে। সততাৰে ক'বলৈ গলে মই যিকোনো প্ৰকল্পতে আটাইতকৈ বেছি প্ৰত্যাহ্বানৰ দিশত অৱহেলিত পৰিৱৰ্তন বিচাৰি পাইছিলো। এইবোৰ নোহোৱা কৰিবলৈ আৰু পিছৰ প্ৰকল্পলৈ যাবলৈ বৰ সহজ। মই ভাবিছিলো মোক সেইটো কৰাব পৰা বন্ধু কৰাৰ এটা মাত্ৰ পথ আছিল সেইটো হ'ল পুনৰালোচনাৰ কাৰণে সময় দি পৰিৱৰ্তনবোৰ আঁতৰাবলৈ এটা পৰিকল্পনা বনাই মোৰ ডায়েৰীত লিখি থ'ব লাগে।

মই সুখী হৈছিলো যে সকলো শিক্ষকেই তেওঁলোকৰ শিক্ষণবোৰৰ কিছুমান সাল-সলনি কৰিছিল, আৰু শিকনত সহায় হোৱাকৈ শ্ৰেণীকক্ষত ঘটা বহুত প্ৰশ্ন মই শুনিছিলো। মই ভিন্ন ভিন্ন প্ৰশ্ন সুধি আছিলো আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীবোৰক সেইবোৰৰ উত্তৰ দিবলৈ বহুত সময় দিছিল।

কিছুমান শিক্ষকে তেওঁলোকৰ বহুতো পাঠত বহুত সলনি কৰিছিল। অন্য কিছুমানে OERৰ পৰা কাটিংহে কাম কৰিছিল কাৰণ তেওঁলোক তেওঁলোকৰ সহকৰ্মীসকল বা মোৰ জৰিয়তে উৎসাহিত হৈছিল।

মই মোৰ নিজৰ শ্ৰেণীত নিশিকাও, কিন্তু মই সেইসকল শিক্ষকৰ শ্ৰেণীবোৰত শিকাও, যিসকলে এজনে আনজনক নিৰীক্ষণ কৰে। এই কাৰণ বিলাক সংযোগ হোৱাৰ পিছত মই অনুভৱ কৰিছিলো যে মোৰ নিজৰ শিক্ষণৰ অনুশীলনবোৰ শুদ্ধ কৰিবলৈ তেওঁলোকে মোক এটা সুযোগ দিলে। বিশেষকৈ মই মোৰ ইংৰাজীৰ শিক্ষণত, ইংৰাজীৰ শিক্ষকৰ এটা যোৰাক সুধিছিলো যে মই তেওঁলোকৰ কামত যোগ দিব পাৰিম নেকি আৰু তেওঁলোক সন্মত হৈছিল। এইটোৱে মোক কৰ্মৰ প্ৰত্যাহ্বানবোৰ কেনে আছিল তাক অনুভৱ কৰিবলৈ দিছিল আৰু কেনেকৈ শিক্ষকৰ সলনা-সলনিবোৰ এইবোৰৰ এটা অস্ত্ৰ স্বৰূপ তাকো অনুভৱ কৰিবলৈ সুবিধা দিছিল।

এই বিশেষ গতিবোৰ ৰাখিবলৈ অহা দুটা পৰ্যায়ৰ কাৰণে মই বৰ্তমান সময়সূচী প্ৰস্তুত কৰিছো।

- অগ্ৰগতিৰ খটীয়ান জানিবলৈ মাহে মাহে সহকৰ্মীসকলৰ লগত আলোচনা
- যুৰীয়া কাৰ্যৰ কাৰণে আঁচনি প্ৰস্তুত কৰিবলৈ শিক্ষকসকলে কেতিয়াবা একেলগে কাম কৰিব পাৰিব তাৰ সময় নিৰ্ধাৰণ।
- কেতিয়া শিক্ষকসকল যাব পাৰে আৰু এজনে আনজনক নিৰীক্ষণ কৰাৰ সময়সূচী (মই নিশ্চিত যে এইবোৰৰ সময়সূচী সালসলনি হ'বই, কিন্তু অন্ততঃঃ আঁচনিখন অন্তৰ্ভুক্ত হৈ থাকিব)
- শিক্ষকৰ দ্বাৰা সপ্তাহত 10 মিনিটৰ উপস্থাপন, যিসকলে আনৰ লগত আলোচনাৰ জৰিয়তে হোৱা অভিজ্ঞতাবোৰৰ ওপৰত ক'ব।

মই একেৰাহে অগ্ৰগতিৰ নিৰীক্ষণ কৰিম, যিকোনো সাল-সলনিৰ চিনাক্ত কৰিবলৈ এইবোৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ।

- আৰু কি কি শিকিছিল তাক প্ৰসিদ্ধ কৰা।
- দাবীবোৰ কি কি আছিল?

- দাবীবোৰ কেনেকৈ অতিব্রম কৰিছিল।
- কি কি পাঠ শিকিছিল?

ব্রিয়া-কলাপ 6 : উদ্যাপন আৰু প্ৰতিফলন (Activity 6: Celebrations and reflections)

চিত্ৰ ৬ : আপুনি উদ্যাপন কৰা উচিত আৰু আপোনাৰ কামৰ প্ৰতিফলন কৰা উচিত।

আপোনাৰ সময়ছোৱাৰ শেষত, উদ্যাপনৰ কাৰণে আপুনি এখন সভাৰ আয়োজন কৰিব পাৰে। আৰু শিক্ষণ-শিকনৰ আলোকিত বিষয় সমূহৰ ওপৰত কৰা কঠিন কামবোৰ চিনাকি কৰিব পাৰে। এইবোৰৰ প্ৰস্তুতিৰ কাৰণে আপুনি আপোনাৰ শিকনৰ দিনলিপিৰোৰলৈ ঘূৰি যাবলৈ বিচাৰিব পাৰে আৰু ক’ত আপুনি আৰম্ভ কৰিছিল নিজেই নিজৰ মাজতে মনত পেলাব পাৰে। এই আলোচনাবোৰ কঠোৰ হোৱা উচিত নহয়, কিন্তু এইবোৰত সকলোৱে আদান-প্ৰদান কৰা আৰু অংশলোৱা উচিত।

আপুনি ‘ধাৰণা প্ৰাচীৰ’ বোৰ ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিব পাৰে। ই এখন প্ৰাচীৰ বা বোৰাৰ খালী ঠাই য’ত প্ৰত্যেকেই ধাৰণাবোৰ লিখিব পাৰে যেতিয়া তেওঁলোকে ভাবে, অন্যবোৰে কি লিখিছে তাক চাব পাৰে। ইয়াত প্ৰয়োজন অনুসাৰে বেছিকৈ সময় লোৱাৰ আৰু প্ৰত্যেকেকে অন্তৰ্ভুক্ত কৰাৰ সুবিধা আছে। শিক্ষকৰ মন্তব্যবোৰ মনত ৰাখিবলৈ আপুনি নিম্নলিখিত শিৰোনামাবোৰ লৈ ডাঙৰ কাগজৰ টুকুৰা আঁকিব পাৰে বা ব’ৰ্ডৰ ওপৰত সৰু সৰু টোকা গুজিব পাৰে।

- ‘মই কি শিকিলোঁ’
- ‘মোৰ শিক্ষণ (Teaching) অনুশীলনীৰ পৰিবৰ্তন’
- ‘মোৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ শিকণীয় আচাৰ ব্যৱহাৰৰ পৰিবৰ্তন’
- ‘মোৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ শিকণীয় ফলাফলৰ পৰিবৰ্তন’
- ‘প্ৰত্যাহ্বানসমূহ’

এইবোৰ আনন্দদায়ক আৰু অনুপ্ৰাণিত কৰা কাৰ্য হোৱা উচিত আৰু বহি থকাতকৈ সহকৰ্মীসকল থিয় হৈ, ধাৰণাৰে লিখা বোৰখনৰ কেউফালে থকাটো ভাল (যিটো ব্লেকব’ৰ্ড বা ডাঙৰ ডাঙৰ কাগজ হ’ব পাৰে)

যদি আপোনাৰ বেছি সংখ্যক সহকৰ্মীৰ গোট আছে আপুনি বেলেগ বেলেগ বোৰত বেলেগ বেলেগ গোট ল’ব পাৰে আৰু সহকৰ্মী সকলক ঘূৰণীয়াকৈ খোজ কাঢ়িবলৈ ক’ব আৰু কাগজৰ খিলাত তেওঁলোকৰ মন্তব্যবোৰ লিখিবলৈ ক’ব আৰু তাৰ পিছত প্ৰত্যেকেৰে কাগজৰ মন্তব্যবোৰ একেলগে আলোচনা কৰিব। যদি আপোনাৰ খুঁটাত খোদিত টোকা আছে, আপুনি সহকৰ্মীসকলক সেইবোৰ লিখিবলৈ ক’ব পাৰে আৰু তাৰ পিছত সেইবোৰ আচল কাগজত লগাই ৰাখিবলৈ ক’ব। অন্য এটা পাৰ্থক্য হ’ল— টেবুলৰ ওপৰত কাগজ পাৰি সহকৰ্মীসকলক তেওঁলোক যি ধৰণে গোট কৰি বহি আছে বা ঘূৰি ফুৰিছে, তেওঁলোকক কাগজৰ ওপৰত লিখিবলৈ ক’ব।

চিত্র ৭ : আপোনাৰ শিক্ষকসকলৰ ধাৰণাৰ সংকলন

যিকোনো পৰিৱৰ্তনশীল কাৰ্যৰ ক্ষত্ৰত আপুনি ইয়াৰ সাৰাংশটো পাবলৈ সমৰ্থ হোৱাৰ প্ৰয়োজন আৰু চিনাকি অৰ্থাৎ একেধৰণৰ কথাখিনি একেলগে আঁকি পেলোৱাৰ প্ৰয়োজন। তাৰ পিছত আপুনি এইবোৰ সকলোৰে মাজত দেখুৱাবলৈ দিব পাৰে বা ভৱিষ্যতৰ সাৰথি হিচাপে ছপা কৰি থ'ব পাৰে।

আলোচনা (Discussion)

আপোনাৰ সময়ছোৱাত আঁচনিবোৰৰ কৃতকাৰ্য আলোকপাতবোৰ ৰাখি যোৱাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ, এইটো কৰাৰ অৰ্থ হ'ল যে

- কৃতকাৰ্যবোৰ সকলোৰে লগত চিনাকি কৰা।
- প্ৰত্যেকজনকে তেওঁৰ অগ্ৰগতিৰ কাৰণে চিনি পোৱা।

এইটো আনন্দকৰ কাৰ্য যে এখন বৈধ আলোচনা সভা পতাতকৈ শিক্ষাৰ্থী সমাজ আৰু শুভাকংক্ষীসকলৰ ভাৱধাৰবোৰ ইয়াৰ মাজেৰেই পোৱা যায়। প্ৰকৃতভাৱে আপুনি কোৱাতকৈ বেছি শুনিব পাৰিব। তাৰ পিছত আপুনি কি শুনিলে সেইবোৰ ল'ব পাৰে আৰু আপোনাৰ বিদ্যালয়ত বেছিকৈ কেনেদৰে শিক্ষণত অংশগ্ৰহণ কৰিবলৈ সময় হয় তাৰ আঁচনি বনাবলৈ তথ্যসমূহ ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে।

6 সাৰাংশ (6 Summary)

এই গোটটোৱে চিত্ৰ 2 য়ে বৰ্ণনা কৰা অগ্ৰগতিবোৰলৈ আপোনাক লৈ গৈছে। বৰ্তমান আপুনি মাধ্যমিক পৰ্যায়ৰ শিক্ষক সকলৰ কাৰণে যুগুটোৱা Tess India OERৰ লগত জড়িত আৰু তেওঁলোকে কেনেকৈ বনাইছে তাক বুজি পায় আপোনাৰ সজোৱাবোৰত কি কি অংশ

আপুনি গ্ৰহণ কৰিব পাৰে আৰু ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে তাক বুজি এই OER বিলাক মুক্তভাৱে ৰৈ থাকে আৰু একেলগে অধ্যয়ন কৰিব পাৰি, কিন্তু বৰ্তমানত আপুনি অনুভৱ কৰিব যে বিশেষ প্ৰয়োজনীয়তাবোৰ পাবলৈ শিথিলভাৱে তেওঁলোকে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে।

আপোনাৰ শিক্ষণ আৰু শিকনৰ ভাগবোৰৰ কাৰণে গভীৰ লক্ষ্য থকাটো ভাল আৰু আপুনি আপোনাৰ বিদ্যালয়ত এইবোৰ হোৱাটোকে বিচাৰিছে। আপোনাৰ উৎসাহে আপোনাৰ সহকৰ্মীসকলকো আগুৱাই নিব যদি আপুনি বিচৰাৰ দৰে চৰিত্ৰবান নমুনা হ'ব পাৰে আৰু তেওঁলোকক নতুন নতুন কাম কৰাৰ পথত অভিজ্ঞতাবোৰেৰে সহায় কৰিব পাৰে।

ব্যৱহাৰিক পথত আপোনাৰ শিক্ষকসকলক আগবাঢ়ি যাবলৈ আৰু সহায় কৰিবলৈ তথ্য যুগুতাই আপোনাক বিদ্যালয়ৰ শিক্ষণ আৰু শিকন পৰিৱৰ্তনৰ কাৰণে Tess Indian OERয়ে আপোনাক উদগনি দিব পাৰে।

সমল

সমলঃ ১ শিক্ষার্থী কেন্দ্ৰিক শিক্ষণ শিকন হিচাব (Resource 1: Audit of student-centred teaching and learning)

তালিকা **R1.1** শিক্ষার্থী কেন্দ্ৰিক শিক্ষণ শিকন হিচাব

উত্তি	সম্পৰ্কিত মূল সমল	কি কাৰণত এইবোৰ মোৰ বিদ্যালয়ত ঘটে? (কেতিয়াও কাচিৎহে, মাজে মাজে, সদায়)	এইবোৰ ক'ত ঘটিছে তাৰ উদাহৰণ (শিক্ষক শ্ৰেণী, বৰ্ণনাত)
শিক্ষক সকলৰ পাঠ আঁচনিত বেলেগ শিক্ষণ আৰু শিকনৰ পদ্ধতি অন্তৰ্ভুক্ত	পাঠ আঁচনি		
শিক্ষকসকলে তেওঁলোকৰ শ্ৰেণীকক্ষত পাঠযোগ্য নিৰূপণৰ ব্যৱহাৰ	কৃতকাৰ্য আৰু দক্ষতা নিৰূপণ		
শিক্ষকসকলে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ কাৰ্য নিৰীক্ষণ কৰা আৰু ব্যক্তিগত কঠিত আৰু লিখিত প্ৰতিপত্তি প্ৰদান কৰা	প্ৰতিপত্তি নিৰীক্ষণ আৰু প্ৰদান		
শিক্ষকসকলে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক শিকনলৈ মনোযোগ আকৰ্ষণ কৰিবলৈ গল্প কোৱা, চৰিত্ৰ ৰূপায়ণ আৰু নাট আদিৰ ব্যৱহাৰ	গল্প কোৱা, গান গোৱা চৰিত্ৰ ৰূপায়ণ কৰা আৰু নাটক কৰা		
শিক্ষকসকলে শিকনত সমৰ্থন দিবলৈ চিনাকি, স্থানীয় সম্পদসমূহ ব্যৱহাৰ কৰা আৰু শিকনক দৈনন্দিন জীৱনৰ	স্থানীয় সম্পদসমূহ ব্যৱহাৰ কৰা		
শিক্ষকসকলে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ মতামতবোৰ কোৱা আৰু ব্যাখ্যা কৰাৰ সুবিধা দিবলৈ বেলেগ বেলেগ মুক্ত	ভাৱবৃদ্ধি কৰিবলৈ প্ৰাৰম্ভৰ ব্যৱহাৰ		
শিক্ষকসকলে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক তেওঁলোকৰ শিকনৰ ওপৰত গোটেই শ্ৰেণীটোৱে বা যুৰীয়াভাৱে বা গোট	শিকনৰ কাৰণে কোৱা		
পাঠবোৰত সকলো ছাত্ৰ-ছাত্ৰী অন্তৰ্ভুক্ত হোৱাকৈ শিক্ষক সকলৰ	সকলোকে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা		

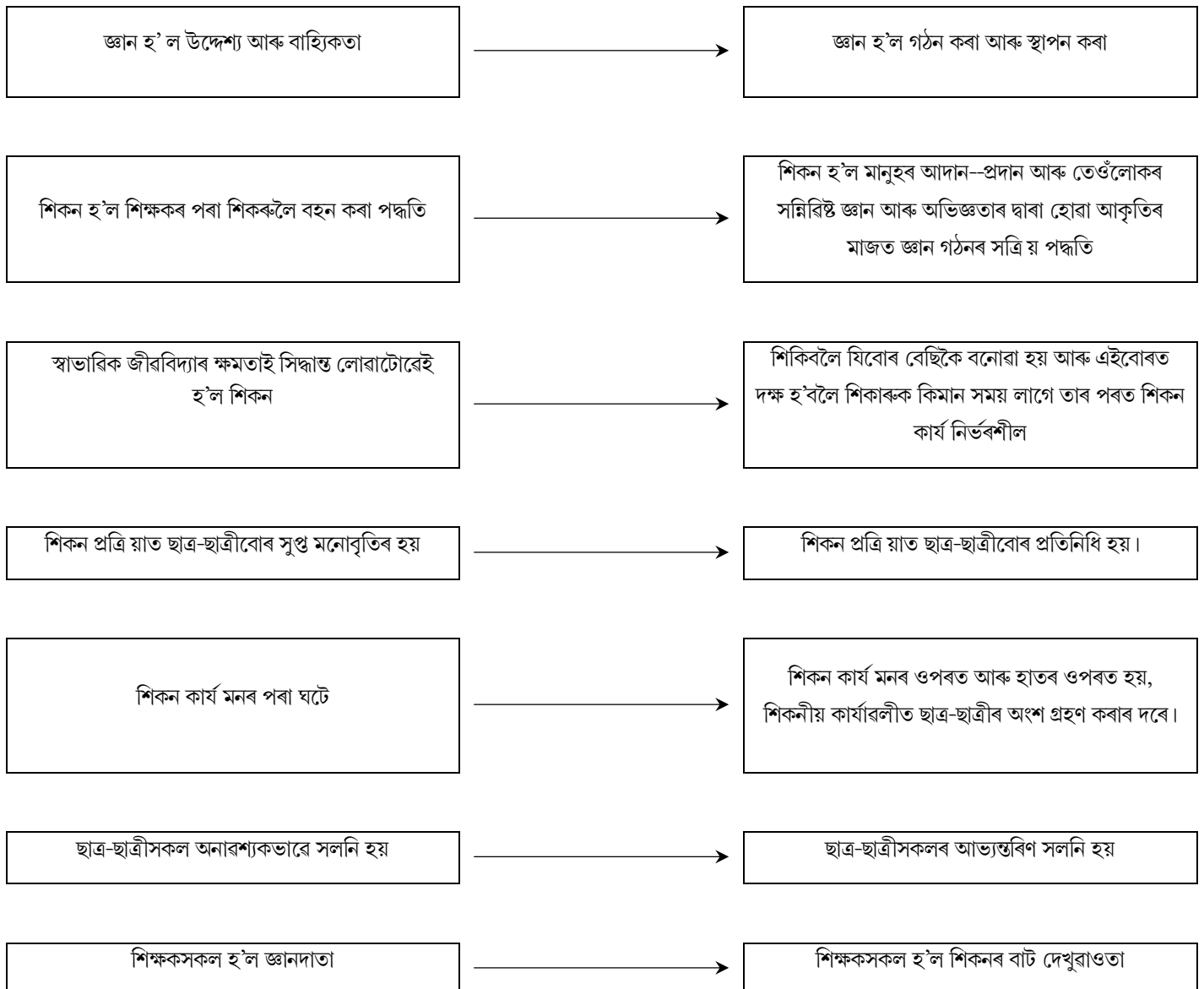
সমল 2 : শিক্ষা বিজ্ঞানৰ নীতিসমূহ (Resource 2: Principles of pedagogy)

Tess India OERৰ লক্ষ্য হ'ল বিদ্যালয়সমূহ আৰু শিক্ষকসকলৰ কাৰণে পৰিৱৰ্তনৰ ৰূপান্তৰণ কৰা। শিক্ষকসকলৰ উন্নতিৰ OER বিলাক ৰাষ্ট্ৰীয় নীতিৰ লক্ষ্যৰ লগত উপযোগী, Tess India OERৰ অন্তৰ্ভুক্ত হ'ল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ এজন এজন সত্ৰি য় শিকাক আৰু শিক্ষকসকল তেওঁলোকৰ শিকনৰ প্ৰতিনিধি স্বৰূপ। Tess India OERৰ লক্ষ্য হ'ল শিক্ষকসকলক বেছি গতানুগতিক অভ্যাসৰ পৰা আঁতৰাই অনা আৰু শিকনৰ ওপৰত হোৱা অনুমানবোৰ পাবলৈ অভ্যাস কৰা আৰু শিকাকসকলে বেছিকৈ অনুশীলনৰ দক্ষতা বৃদ্ধি কৰা, OER য়ে শিক্ষকসকলক তেওঁলোকৰ অনুশীলনৰ সময়ত শিকনত প্ৰয়োগ কৰিবলৈ ধাৰণা আৰু সামগ্ৰীবোৰৰ জৰিয়তে যাবৰ কাৰণে গুৰুত্ব দিয়ে লগতে তেওঁলোকৰ তথ্য ভান্দাৰবোৰ বিস্তৃত কৰা আৰু শিক্ষাৰ লক্ষ্যবোৰত তেওঁলোকৰ উপলব্ধিবোৰ পৰিৱৰ্তন কৰাটো গুৰুত্ব দিয়ে। শিক্ষক সলনিৰ নমুনা লৈ সত্ৰি য় অভিজ্ঞতা আৰু শিক্ষকসকলে কৰা ভুলবোৰৰ গুৰুত্ব চিনি পোৱা আৰু আনন্দ লোৱা আৰু তেওঁলোকৰ নিজৰ দাবীবোৰৰ পৰা আঁতৰি অহা।

শিক্ষা বা শিক্ষক সম্পৰ্কীয় পৰিৱৰ্তন (বা শিকনৰ গতি) যিবোৰ Tess Indiaত শিক্ষকৰ উন্নতিৰ OERয়ে আগবঢ়াইছিল, তাৰ সাৰমৰ্ম দেখুওৱা হ'ল চিত্ৰ R 2.1ত থকা

From (পৰা)

To (লৈ)

চিত্ৰ R 2.1 : Tess Indiaৰ শিকনীয় আন্দোলন

(যুক্তি পূৰ্ণ বিৱৰণৰ পৰা গ্ৰহণ কৰা আৰু অধ্যাপক পেট্ৰিচিয়ামাৰ্ফি লক্ষ্যবোৰ)

সমল 3 : Tess Indiaৰ মূল সমলবিলাক আৰু OER বিলাকৰ তালিকা

(Resource 3: List of TESS-India key resources and OERs)

- পাঠবিলাকৰ আঁচনি— ছাত্র-ছাত্রীৰ কাৰণে ভালদৰে শিকিবলৈ শিক্ষকসকলক তেওঁলোকৰ ছাত্র-ছাত্রীসকলে ইতিমধ্যে কি জানে তাক গঠন কৰিবলৈ কাৰ্যবোৰৰ আঁচনিৰ প্ৰয়োজন। এই মূল সমলবোৰে প্ৰত্ৰি যাবোৰ আৰু কৰ্মবোৰ ল'বলৈ সুযোগ দিয়ে যেতিয়া পাঠ আঁচনিবোৰ আগতীয়া ছাত্র-ছাত্রীৰ শিকনৰ লগত একে হয়। (<http://tinyurl.com/kr-planninglessons>).
- সকলোকে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা সকলোবোৰ ছাত্র-ছাত্রীয়ে শ্ৰেণীকক্ষৰ কাৰ্যবোৰত অংশগ্ৰহণ কৰাৰ সুবিধা পোৱাটো নিশ্চিত কৰিবলৈ। শিক্ষকসকলে তেওঁলোকৰ ছাত্র-ছাত্রীসকলে কি জানে আৰু এইবোৰ কেনেকৈ জানে তাক বুজাৰ আৱশ্যক। এই মূল সমলবোৰে সকলোবোৰ ছাত্র-ছাত্রীক যথেষ্ট সংখ্যক শিকনীয় সুযোগ পাবলৈ ধাৰণাসমূহ প্ৰদান কৰে (<http://tinyurl.com/kr-involvingall>).
- শিকনৰ কাৰণে কোৱা : ছাত্র-ছাত্রীৰ কাৰণে এজনে আনজনৰ লগত আৰু তেওঁলোকৰ শিক্ষকৰ লগত কথা পতাৰ জড়িয়তে সুবিধাৰ সৃষ্টি কৰাটো শিকনত সহায় কৰাত আৱশ্যক। ছাত্র-ছাত্রীসকলে কথাৰ মাজেৰে তেওঁলোকৰ বুজাপৰাবোৰৰ আদান-প্ৰদান কৰে আৰু এইবোৰ নতুন নতুন শিকনৰ লগত সম্পৰ্ক কৰায়। সকলো বয়সৰ ছাত্র-ছাত্রীৰ কাৰণে কথা কোৱাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ। এই মূল সমলবোৰে কেনেকৈ শিক্ষকসকলে তেওঁলোকৰ শ্ৰেণীকক্ষত ছাত্র-ছাত্রীসকলক গঠনমূলক কথাকে ব্যস্ত ৰখাৰ সুযোগবোৰৰ আয়োজন কৰিব পাৰে তাক ব্যাখ্যা কৰে (<http://tinyurl.com/kr-talkforlearning>).
- যুৰীয়া কৰ্মৰ ব্যৱহাৰ : যুৰীয়া কৰ্মই ছাত্র-ছাত্রীক এজনে আনজনৰ পৰা তেওঁলোকে কি বুজি পায় আৰু এইবোৰ এজনে আনজনৰ লগত কেনেকৈ যোগাযোগ কৰে তাৰ বুজাপৰাৰ জৰিয়তে শিকিবলৈ সমৰ্থবান কৰে। এই মূল সমলবোৰে সকলো বয়সৰ আৰু সকলো বিষয়ৰ ছাত্র-ছাত্রীৰ লগত শিকনত জোৰ দিবলৈ কেনেকৈ যুৰীয়া কৰ্ম ফলপ্ৰসুভাৱে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি তাৰ ধাৰণাবোৰ প্ৰদান কৰে। (<http://tinyurl.com/kr-usingpairwork>).
- ভাৱধাৰাবোৰ আগুৱাই নিবলৈ মুক্ত প্ৰ.নৰ ব্যৱহাৰ : ভাল প্ৰ.ন সোধা শিক্ষকসকলৰ কাৰণে এটা মূল কৌশল। মুক্ত প্ৰ.নবোৰে ছাত্র-ছাত্রীৰ ভাৱধাৰাবোৰক সাজু কৰিব পাৰে। এনেধৰণৰ প্ৰ.নবোৰে শিক্ষকসকলক তেওঁলোকৰ ছাত্র-ছাত্রীয়ে কি জানে তাক শিকাত সহায় কৰে। এই মূল সমলবোৰে শিক্ষকসকলক তেওঁলোকৰ ছাত্র-ছাত্রীক বেলেগ বেলেগ ধৰণৰ প্ৰ.ন ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ সুবিধা দিয়ে আৰু তেওঁলোকৰ উত্তৰবোৰ দিবলৈ যেতিয়া সাৱধানৰে শুনি থাকে তেতিয়া ছাত্র-ছাত্রীৰ ভাৱধাৰা আগুৱাই নিবলৈ ধাৰণাসমূহ প্ৰদান কৰে (<http://tinyurl.com/kr-usingquestioning>).
- নিৰীক্ষণ কৰা আৰু প্ৰতিপুষ্টি দিয়া : এই মূল সমলসমূহে শিক্ষকসকলক ছাত্র-ছাত্রীৰ শিকনৰ নিৰ্দেশক আৰু নিৰীক্ষক হ'বলৈ উৎসাহিত কৰে ছাত্র-ছাত্রীৰ কথা-বাৰ্তা সাৱধানৰে শুনা আৰু ইয়াৰ পৰা তেওঁলোক আগবঢ়াৰ বুজাপৰা কৰাৰ জৰিয়তে ভাৱধাৰাবোৰ মনত পেলোৱা প্ৰ.নবোৰৰ মাজলৈ অহাৰ আগতেই আগুৱাই নিয়ে। (<http://tinyurl.com/kr-monitoringandfeedback>).
- দলীয় কৰ্মৰ ব্যৱহাৰ : ছাত্র-ছাত্রীসকলক কাম কৰিবলৈ দল গঠন কৰি দিয়াৰ আয়োজনে তেওঁলোকৰ বুজাপৰা বৃদ্ধি কৰা আৰু প্ৰত্যেকৰে ধাৰণাবোৰ গঠন কৰাৰ সুযোগ প্ৰদান কৰে। এই সমলবোৰে এনে পদ্ধতি প্ৰদান কৰে য'ত শিক্ষকসকলে ছাত্র-

ছাত্ৰীসকলক বেলেগ বেলেগ কাৰ্যবোৰৰ কাৰণে গোটৰ আয়োজন কৰিব পাৰে। (<http://tinyurl.com/kr-usinggroupwork>).

- কৃতকাৰ্য আৰু কৃতিত্ব মূল্যায়ন কৰা : ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ কৃতকাৰ্য নিৰূপন কৰাটোৱে শিক্ষকসকলক সাক্ষ্যসমূহৰ সৈতে যোগান ধৰে যে তেওঁলোকৰ প্ৰতিজন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ কাৰণে পিছৰ পৰ্যায়ৰ শিকনৰ সুযোগবোৰৰ আঁচনি বনোৱাৰ প্ৰয়োজন। এই মূল সমলবোৰে বেলেগ বেলেগ ধৰণৰ মূল্যায়ন বিলাক ব্যাখ্যা কৰে আৰু কেনেকৈ শিক্ষণৰ আগত চলি থকা সময়ত আৰু পিছত নিৰূপণ কৰিব পাৰি তাক পৰীক্ষা কৰে। (<http://tinyurl.com/kr-assessingprogress>).
- স্থানীয় সমলসমূহৰ ব্যৱহাৰ : সমলবিলাকে কাৰ্যবিলাকৰ বিধাসযোগ্যতা সৃষ্টি কৰিব পাৰে ছাত্ৰ ছাত্ৰীৰ মাজত বিধাস যোগ্য আৰু অৰ্থপূৰ্ণ শিকন কাৰ্য প্ৰস্তুত কৰি। সমলবোৰে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক বস্তুৰ পৰা (যেনে— ফলমূলৰ এটা অংশ আৰু গণকবিলাক) চিহ্নলৈ (যেনে— সংখ্যা বা ভগ্নাংশ) যাবলৈ সহায় কৰে, যিটোৱে তেওঁলোকৰ অনুভূতিবোৰ সৃষ্টি কৰাৰ পথ প্ৰস্তুত কৰে। সমলবোৰৰ সৃজনাত্মক ব্যৱহাৰে শিকনীয় কাৰ্যবোৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ লগত সম্পৰ্ক হোৱাকৈ আৰু বেছি আকৰ্ষণীয় হোৱাকৈ তৈয়াৰ কৰাৰ সৃষ্টি কৰে। (<http://tinyurl.com/kr-usinglocalresources>).
- গল্প কোৱা, গান গোৱা, চৰিত্ৰ ৰূপায়ণ আৰু নাটক : এই মূল সমলবোৰে কেনেকৈ শিক্ষকসকলে গল্প কোৱা, গান গোৱা, চৰিত্ৰ ৰূপায়ণ আৰু নাটক ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে তাৰ উদাহৰণবোৰ আগবঢ়ায় আৰু পাঠ্যত্ৰমৰ সীমাৰ পৰিসৰ ভিতৰত ছাত্ৰ ছাত্ৰীসকলক ইজনে সিজনৰ সৈতে ভাৱ আৰু জ্ঞানৰ বিকাশৰ বাবে মত্ৰি য ভাৱে জড়িত কৰে। (<http://tinyurl.com/kr-ssrpd>).

তালিকা R 3.1 : মাধ্যমিক পৰ্যায়ৰ ইংৰাজী OER বিলাকৰ মূল সমলসমূহ আৰু দৃশ্য শ্ৰব্য সমূহ

OER ৰ শিৰোনামা	মূলসমলসমূহ দৃশ্য-শ্ৰব্য সমূহ																			
	কৃতকাৰ্য আৰু কৃতিত্বৰ মূল্যাংকন		নিৰীক্ষণ আৰু পৰিপুষ্টি প্ৰদান		গল্পকোৱা, গানগোৱা, চৰিত্ৰ ৰূপায়ণ আৰু নাটক		স্থানীয় সমলসমূহৰ ব্যৱহাৰ		যুৰীয়া কৰ্মৰ ব্যৱহাৰ		দলীয় কৰ্মৰ ব্যৱহাৰ		পাঠ সমূহৰ আঁচনি		ভাৱধাৰাবোৰ আগুৱাই নিবলৈ প্ৰাৰম্ভ ব্যৱহাৰ		শিকনৰ কাৰণে কোৱা		সকলোকে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা	
	KR	V	KR	V	KR	V	KR	V	KR	V	KR	V	KR	V	KR	V	KR	V	KR	V
ইংৰাজী শিক্ষণৰ কাৰণ স্থানীয় সমলসমূহ								✓												
আপোনাৰ শ্ৰেণীকক্ষত বেছিকৈ ইংৰাজীৰ ব্যৱহাৰ									✓										✓	✓
ইংৰাজী ক'বলৈ আপোনাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ দৃঢ়তা তৈয়াৰ কৰা						✓						✓								
বুজি পাবৰ কাৰণে গঠনকাৰ্যক সহযোগ কৰা	✓	✓		✓						✓				✓						
গোটেই শ্ৰেণীটো গঠন কাৰ্যৰ সময়সূচী																✓				
ব্যক্তি গতভাৱে ইংৰাজী লিখাত সহযোগ কৰা				✓								✓						✓		
গোটেই শ্ৰেণীটোৰ লিখন কাৰ্যৰ সময়সূচী		✓																✓		
ইংৰাজী শুনিবলৈ আপোনাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক সহায় কৰা																		✓		
যুৰীয়া আৰু দলীয়কৰ্মত ইংৰাজী ক'বলৈ সহযোগ কৰা										✓	✓	✓							✓	
কম ভংগামাত ইংৰাজীৰ ব্যৱহাৰ								✓					✓							
শিক্ষণীয় শব্দকোষবোৰৰ কাৰণে পৰিচালিত কৰা																✓				
আনন্দদায়ক হ'বলৈ পঠনক আগুৱাই নিয়া						✓								✓						
গঠনযোগ্য নিৰ্দিপণ কৰাৰ জৰিয়তে ভাষা শিকনক সহযোগ কৰা	✓	✓		✓																
আপোনাৰ ইংৰাজীৰ উন্নতি কৰা																				
পাঠ্যপুথিৰ বাহিৰতো সমলসমূহ ব্যৱহাৰ কৰা									✓									✓		

তালিকা R-3.2 : মাধ্যমিক পৰ্যায়ৰ গণিতৰ OER ৰ সমূহৰ মূল সমলসমূহ আৰু দৃশ্য-শ্ৰব্যসমূহ

মূল সমলসমূহ/দৃশ্য-শ্ৰব্যৰ শিৰোনামা

মূলসমলসমূহ দৃশ্য-শ্ৰব্য সমূহ																				
OER ৰ শিৰোনামা	কৃতকাৰ্য আৰু কৃতিত্বৰ মূল্যাংকন		নিৰীক্ষণ আৰু পৰিপূষ্টি প্ৰদান		গল্পকোৱা, গানগোৱা, চৰিত্ৰ ৰূপায়ণ		স্থানীয় সমলসমূহৰ ব্যৱহাৰ		যুৱীয়া কৰ্মৰ ব্যৱহাৰ		দলীয় কৰ্মৰ ব্যৱহাৰ		পাঠ সমূহৰ আঁচনি		ভাৱধাৰাবোৰ আঙুৱাই নিবলৈ প্ৰাৰম্ভ ব্যৱহাৰ		শিকনৰ কাৰণে কোৱা		সকলোকে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা	
	KR	V	KR	V	KR	V	KR	V	KR	V	KR	V	KR	V	KR	V	KR	V	KR	V
বীজগণিতীয় অভেদবোৰ চোৱাৰ কাৰণে ব্যৱহাৰ কৰা	✓	✓														✓				
																✓		✓		
গণিতীয় যুতিৰ অগ্ৰগতি : গণিতীয় প্ৰমাণ																				
সংখ্যা প্ৰণালীৰ বিসাদৃশ্যতা আৰু তুলনাবোৰৰ প্ৰদৰ্শন																				
উৎপাদক আৰু গুণিতক নিৰ্ণয়েৰে গণিতত সংযোগ স্থাপন																				
গাণিতিক নমনীয়তা গঢ়ি তোলা : ত্ৰিভুজ সাদৃশ্যতা আৰু সৰ্বসমতা																				
সহযোগী শিকন আৰু গণিতীয় কথা-বাৰ্তাঃ ত্ৰিভুজ সমূহ	✓	✓																	✓	✓
বিমূৰ্ত গণিতৰ সমীকৰণৰ কাৰণে আতিগুৰিবোৰ উলিওৱা																				
বৃত্ত স্পৰ্শকে তথ্যবোৰৰ ব্যৱস্থা কৰা আৰু প্ৰ- সোধা (No pringint) আৰু আকাৰযুগু কৰণ জ্যামিতিৰ গঠনসমূহ																				
শিকনত হাত আৰু শাৰীৰিকী কৰণ : জ্যামিতিৰ অংকণ প্ৰণালী																				
গণিতীয় উৎকৰ্ণবোৰৰ সমাধান কৰা : আকৃতিবিলাক আৰু গোট বিলাকৰ সংযোজন কৰা																			✓	✓
ভুল বিষয়বোৰৰ পৰা শিকন : বীজগণিতীয় প্ৰকাশ সমূহ			✓	✓																
গণিতত সৃষ্টিমূলক ভাৱধাৰাৰ উন্নতি, ত্ৰিকোনোমিতি			✓	✓																✓
গণিতৰ পঠন, লিখন আৰু নমুনা , শব্দ যুগু সমস্যা																				
গণিতীয় ভাৱধাৰা, আনুমানিকতা																				

তালিকা R-3.3. : মাধ্যমিক পৰ্যায়ৰ বিজ্ঞানৰ OER বিলাকৰ মূল সমলসমূহ আৰু দৃশ্য-শব্দ্যসমূহ

N.B. : তালিকাখন Page No. লিখা R-3.1 ৰ দৰে একে

[illegible]

OER ৰ শিৰোনামা	
নিৰীক্ষণ	
বিজ্ঞানৰ শ্ৰেণীকক্ষত পঢ়া, বংশগত গুণ আৰু ত্ৰ মৰিকাপ	
মনেৰে অঁকা আৰু বিষয়ৰ কাৰণে অঁকা এচিডবোৰ, উপাদানবোৰ আৰু দ্ৰব্যবোৰ	
স্থানীয় সমলসমূহৰ ব্যৱহাৰ, জীৱন প্ৰণালীবোৰ	
..... (No printing) বিজ্ঞান শিক্ষা আৰু পৰিৱেশীয় বিষয়সমূহ	
..... (No printing) তালিকা	
প্ৰ. ১ সোধা : কিয় আমি বেমাৰত পৰো	
বিজ্ঞানৰ শ্ৰেণীকক্ষৰ ভাষা, কোষবোৰ	
বুজাপৰাৰ ইংগিত, কাৰ্য আৰু শক্তি	
প্ৰাকৃতিক নমুনাবোৰৰ ব্যৱহাৰ, দশমমান শ্ৰেণীলৈকে বিদ্যুতৰ শিক্ষণ	
মগজুৰ তোলপাৰ, বৰ আৰু গতিৰ সূত্ৰসমূহ	
..... (No printing)	
দশমমান শ্ৰেণীলৈকে কাৰ্বন আৰু ইয়াৰ যৌগবোৰৰ শিক্ষণ	
ব্যৱহাৰিক কাম আৰু অনুসন্ধান সমূহ, নৱমমান শ্ৰেণীলৈকে মাধ্যাকৰ্ষণ শক্তিৰ শিক্ষণ	
..... প্ৰদৰ্শন : দশমমান শ্ৰেণীলৈকে পোহৰ আৰু দৰ্শন শক্তিৰ শিক্ষণ	
ফলপ্ৰসু প্ৰকল্প কাৰ্য : শক্তিৰ উৎসসমূহ	

সমল- 4 : শিক্ষকৰ উন্নতিৰ OER ৰ অংশসমূহ (Resource 4: The sections of a Teacher Development OER)

তালিকা - R-4.1 : Tess-India ৰ শিক্ষকৰ উন্নতিৰ OER ৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ

এই গোটটোত কি আছে	গোটটোৰ শিক্ষণ পদ্ধতি আৰু পাঠ্য ত্ৰম বিষয়ৰ সূচনা কৰে।
এই গোটত বিদ্যালয়ৰ মূৰব্বীয়ে কি শিকিব পাৰে	এই পাঠ গোটত শিকনৰ কাৰণে শিক্ষকৰ কাৰণে, শিকনীয় আশা আৰু মূল সুবিধাবোৰক উজ্জল হৈ থকা হৈছে।
এই পদ্ধতিৰ কিয় প্ৰয়োজন	এই অংশটোৱে কিয় এই পদ্ধতিটো গুৰুত্বপূৰ্ণ বেলেগ পাঠ্যত্ৰমৰ বিষয়বিলোকত, কৰাৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰে।
কাৰ্য্য	এই কাৰ্য্যবোৰ শিক্ষকে চলাই নিয়ে। ইয়াৰ বহুত সংখ্যক কাৰ্য্য শিক্ষকসকলে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ লগত শ্ৰেণীকক্ষত কৰে, কিন্তু কিছুমান সহকৰ্মীসকলৰ লগত, বা শ্ৰেণীকক্ষৰ কাৰ্য্যৰ কাৰণে প্ৰস্তুতি হিচাবে একেলগে কৰিবলৈ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয়। এই কাৰ্য্যই শিক্ষকসকলক অনুশীলন কৰোঁতে যতে শিককসকলৰ বিভাগবোৰত জ্ঞানদায়কৰ দৰে হয় আৰু কথোপকথনৰ আদান-প্ৰদানবোৰ আগুৱাই নিব পাৰে লগতে গঠনমূলক শিকনীয় অভিজ্ঞতাৰোৰ অগতীয়াকৈ শিকিব পাৰিবৰ বাবে যোগান ধৰাত সহায় কৰে। এইবোৰ অঙ্গীকাৰ কাৰ্য্যৰ মাজেৰে হয় যতে গতানুগতিক অনুশীলনত বাধা হ'ব আৰু শিক্ষকসকলে শিক্ষণ আৰু শিকনৰ নতুন বৃজাপৰাবোৰৰ উন্নতিৰ কাৰণে সহায় কৰিব।
বিষয় অধ্যয়ন	বিষয় অধ্যয়ন
চিন্তন :	এই উদগনিবোৰে শিক্ষকসকলৰ তেওঁলোকৰ বৰ্তমানৰ অভ্যাস বা অভিজ্ঞতাবোৰ অৰ্থপূৰ্ণভাৱে প্ৰতিফলিত কৰে আৰু তেওঁলোকে কি মন কৰিছিল- যেতিয়া কাৰ্য্যবোৰ চলাই নিছিল বা বিষয়বোৰৰ অধ্যয়নৰ আলোচনা কৰিছিল সেইবোৰো প্ৰতিফলিত হয়। এই বেলেগ বেলেগ ধৰণৰ প্ৰতিফলনে শিক্ষকসকলৰ শিকনক আগুৱাই নিব।
বৰ্ণনা :	বৰ্ণনাই পদ্ধতি আৰু কৌশলবোৰক পুনৰ মোৰ দিয়াৰ সহায় কৰে। সেইবোৰ OER ৰ আলোকপাত। ই দেখুৱায় যেনেকৈ পদ্ধতিবিলাকৰ বিভিন্ন দিশবোৰ একেলগে সংলগ্ন হয় আৰু ইটোৱে সিটোক সহায়ৰি জনায়। বৰ্ণনাৰ উদ্দেশ্য হ'ল শিক্ষকসকলক তেওঁলোকৰ শিক্ষণবোৰ পাঠ্যত্ৰমৰ বেলেগ বেলেগ বিষয়ৰ লগত সাল-সলনি কৰিবলৈ সমৰ্থ হোৱাত সহায় কৰা।
সাৰাংশ :	ই গোটত থকা কৌশল সমূহৰ চমু পুনৰালোচনা প্ৰদান কৰে। ইয়াত অন্তৰ্নিহিত বস্তুবোৰ কাৰ্য্যবোৰ চলাই নিয়াত শিক্ষকসকলক সহায় কৰে। এইবোৰে পদ্ধতিবোৰক বেছি স্পষ্টভাৱে অন্তৰ্নিহিত কৰিব পাৰে (উদাহৰণ স্বৰূপে মূল সমলবোৰৰ এটা), বিষয়বোৰৰ জ্ঞান বৃদ্ধি কৰিবলৈ সুবিধা দিব পাৰে, শ্ৰেণীকক্ষৰ সমল সমূহ NCE ৰ লগত বা শ্ৰেণীকক্ষৰ একেধৰণৰ কাৰ্য্যবোৰত আৰু বেছিকৈ উদাহৰণ দি সম্পৰ্ক কৰিব পাৰে।
সমল সমূহ	ইয়াত অন্তৰ্ভুক্ত আহিলাই শিক্ষকক ত্ৰি যাকলাপ কৰাত সহায় কৰিব। বিষয় জ্ঞানৰ বিকাশ, শ্ৰেণীকোঠাৰ সমলসমূহ NCF ৰ লগত সম্পৰ্ক, নাইবা একেধৰণৰ ত্ৰি যাকলাপৰ তথ্য উপস্থাপন কৰাত কেনেকৈ আগুৱাই নিব এই সমল সমূহত বিতংভাৱে দিয়া আছে।
অতিৰিক্ত সমলবলী :	এইবোৰে শিক্ষকসকলক OER ৰ বাহিৰতো তেওঁলোকৰ শিকন ল'বলৈ তেওঁলোকক উদগনি দিয়াৰ ক্ষমতাৰ তদ্বাৰধান আৰু তেওঁলোকৰ উন্নত বৃত্তিগত অভ্যাসৰ সমৰ্থন দিবলৈ অন্য সমলবোৰৰ লগত ব্যস্ত কৰে। বিশেষকৈ বিষয় বস্তুৰ জ্ঞানৰ উন্নতিত সহযোগ কৰিবলৈ এইবোৰ এটা সুযোগ আৰু ভাৰতবৰ্ষ আৰু অন্যান্য দেশসমূহৰ মাজত যথেষ্ট সংখ্যক সমলে সজাগতা বৃদ্ধি কৰাত সহায় কৰে।
প্ৰসংগ গ্ৰন্থ বিৱৰ্তী, গ্ৰন্থ বিৱৰ্তীবোৰ :	এইবোৰত অন্তৰ্ভুক্ত প্ৰসঙ্গসমূহ লেখকসকলৰ দ্বাৰা ব্যৱহাৰ হয় আৰু অন্যান্যসকলে শিক্ষকসকলৰ কাৰণে গঠনৰ নিৰ্দেশনা দিয়ে। তেওঁলোকৰ গোটটোত থকা পঢ়া-শুনা সম্পৰ্কীয় বোধন যাতে প্ৰসাৰিত কৰিব পাৰে।

সমল 5 : পৰিবৰ্তন আনিবলৈ প্ৰত্যাহ্বান (Resource 5: The challenges to making changes)

বিভিন্ন ধৰণৰ দৃশ্যবোৰৰ পৰা শিক্ষকসকলৰ জৰিয়তে দেখা ভাল পৰিবৰ্তনবোৰৰ ওপৰত বহুত সংখ্যক গৱেষণা আছে। (Piaget 1967, Dhalman 1986, Allkerton 1999, Eraut, 2011, 2004, 2007 Fullan, 2008 আৰু অন্যান্য) বিদ্যালয়ৰ মূৰব্বীৰ পৰিবৰ্তনৰ OER ত পৰিবৰ্তনৰ কিছুমান তথ্য আপোনাক দেখুওৱা হৈছে আৰু কেনেকৈ আঁচনি কৰিব আৰু ইয়াক চলাই নিব তাৰ ওপৰত আপোনাক ভাবিবলৈ উৎসাহ দিয়া হৈছে। সকলোবিলাক তত্ত্ব দেখি সন্মত হোৱা গৈছে যে শিক্ষণৰ ফলপ্ৰসু পৰিবৰ্তনৰ অৰ্থ হ'ল শিক্ষকসকলক তেওঁলোকৰ সুবিধাৰ সীমাৰেখা পৰা প্ৰসাৰিত কৰিবলৈ কোৱা। শিক্ষকসকলৰ বাবে যিকোনো ধৰণৰ বাধা অতিক্ৰম কৰাত সহায় কৰিবলৈ সহায় সমৰ্থনৰ প্ৰয়োজন স্থিতিশীল জটিলতাক বৃত্তিগত বিকাশযুক্ত কাৰ্য প্ৰদৰ্শনৰ বাবে সফলতাৰে পৰিকল্পনা কৰাৰ বাবে সুবিধা দিয়ে। তলৰ তালিকাখনে শিক্ষকৰ কিছুমান পৰিবৰ্তনৰ সাৰফ দিছে আৰু আপুনি কেনেকৈ গ্ৰহণ কৰে তাৰ পৰামৰ্শ দিয়ে।

এইটো কিয় কৰিব লাগে? এইটো পাঠ্যসূচী শেষ কৰিবলৈ যথেষ্ট।

আমি কৰি থকা বস্তুবোৰ NCF 2005 ত আছে। যদি ভাৰতে পৃথিৱীখনৰ কামবোৰ সম্পূৰ্ণ কৰে, আমি আমাৰ শিক্ষাৰ ফলাফলবোৰ উন্নত কৰাৰ প্ৰয়োজন হ'ব। চৰকাৰে আমাৰ পৰা কাম কৰিবলৈ কি বিচাৰে তাক পাবলৈ আমি একেলগে কাম কৰা প্ৰয়োজন।

মোৰ যথেষ্ট সংখ্যক সমল নাই

মই প্ৰশংসা কৰোঁ যে সমলবোৰ ভয়ানক, যিয়েই নহওক, যদি তুমি সাৱধানে OER বোৰ পঢ়া কাৰ্যবোৰত অতিৰিক্ত সমলৰ প্ৰয়োজন নাথাকে।

শ্ৰেণীটোত বহুত ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আছে। তুমি বৃহৎ শ্ৰেণীত গোট কৰি কাম কৰিব নোৱাৰিবা।

বৃহৎ শ্ৰেণীসমূহৰ লগত কাম কৰাটোৱে বেছিকৈ প্ৰত্যাহ্বানৰ মুখামুখী কৰে, এইটো সত্য। কিন্তু তুমি যুৰীয়া কৰ্ম আৰু গোট কৰ্ম কৰিব পাৰা। বৃহৎ সংখ্যক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত। OER থকা কিছুমান বিষয় অধ্যয়নে শিক্ষকসকলক বৃহৎ সংখ্যকৰ লগত কাম

ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকল বেছি লেহেমীয়া

এইটো উত্তৰ দিবলৈ কঠিনবোৰৰ মাজৰ এটা কঠিন কাৰণ বহুত শিক্ষকে বিচাৰ কৰে যে কিছুমান ল'ৰা-ছোৱালী জন্মতেই মুৰ্খ। নিঃসন্দেহে ক'ব পাৰি যে কিছুমান ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে বিদ্যালয়তনিক কথাবোৰ অন্যসকলতকৈ বেছি জোৰ কৰি কৰা দেখা যায়। কিন্তু গৱেষকে দেখুৱাইছে যে অন্ধ ভাগবোৰহে সকলো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক শিকিব পৰাত সহায় কৰে। আপোনাৰ শিক্ষকসকলে চেষ্টা কৰিবলৈ উৎসাহ যোগাওক ৰু ছাত্ৰ-

ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে তেওঁলোকৰ কামৰ ওপৰত কথা পাতিবলৈ
অনিচ্ছক— তেওঁলোক দল হিচাপে কাম কৰাত বৰ ভাল

যদি ছাত্র-ছাত্রীসকলক শিক্ষকে কথা কৈ থাকোতে বাৰে বাৰে মনে মনে থাকিবলৈ কোৱা হয় তেতিয়া তেওঁলোকৰ কাৰণে নতুন পদ্ধতিবোৰ ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ কিছু সময় লাগিব। শিক্ষকসকলক ধৈৰ্যৰ প্ৰয়োজন হ'ব আৰু কিছুমান সহজ সহজ কৌশলেৰে আৰম্ভ কৰিব যেনে— যুৰীয়া কৰ্ম, এইটো ছাত্র-ছাত্রীৰ ব্যাখ্যা কৰাৰ এটা ভাল ধাৰণা যে কিয় আপুনি তেওঁলোকক এইদৰে কাম কৰিবলৈ দিছে।

পাঠ্যসূচীখন বহুত দীঘল, মই দলগতভাৱে কাম কৰিবলৈ আৰু চৰিত্ৰ ৰূপায়ণ কৰিবলৈ

OER-3 ত ব্যৱহাৰ হোৱা পদ্ধতিবোৰে মনৰ ৰখা শিকনক ভৰসা কৰাতকৈ ধাৰণাবিলাক বুজি পাবলৈ ছাত্র-ছাত্রীক সহায় কৰিব- যদি তেওঁলোকে বুজি পায় তেতিয়া তেওঁলোকে খুউব কমকৈ কথাবোৰ মনত ৰাখিব আৰু জ্ঞানবোৰ আয়ত্ব কৰিব। বহুত কৌশল অতি কম সময়ৰ ভিতৰতে বৰ্ণনা কৰিব পাৰে। যদি আপোনাৰ ছাত্র-ছাত্রীয়ে কামটো বুজি পায়, তেতিয়া তেওঁলোকে যিমান পাৰে সোনকালে

সমল- 6 :শিক্ষকৰ কাৰণে প্ৰতিফলিত সামগ্ৰী (Resource 6: Reflection aid for teachers)

আপোনাৰ হাতত কিমান সময় আছে তাৰ পৰত নিৰ্ভৰ কৰি তলত দিয়া কিছুমান প্ৰশ্ন আলোচনাৰ কাৰণে পচন্দ কৰক।

- কি কি প্ৰত্যাহ্বান মই পাইছিলো যেতিয়া এই পাঠটো পৰিকল্পনা আৰু প্ৰস্তুতি কৰিছিলো?
- এই কাৰ্যবোৰত ছাত্র-ছাত্রীয়ে কেনেকৈ সাঁহাৰি জনাইছিল?
- মোৰ ছাত্র-ছাত্রীসকলে কি শিকিছিল আৰু মই এইবোৰ কেনেকৈ জানিম?
- তেওঁলোকে শিকিবোৰৰ মাজত কিবা পাৰ্থক্য আছিলনেকি?
- পাঠবোৰৰ ফলাফলবোৰ পোৱা গৈছেনে?
- মই ইয়াৰ ওপৰত কি আনন্দ পাইছিলো?
- মোক কিহে আচৰিত কৰিছিল?
- মোক কিহে আচৰিত কৰিছিল?

References/bibliography

Argote, L. and Ingram, P. (2000) 'Knowledge transfer: a basis for competitive advantage in firms', *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, vol. 82, no. 1, pp. 150–69. Available from: <http://www.columbia.edu/~pi17/2893a.pdf> (accessed 28 January 2015).

Atherton, J. S. (1999) 'Resistance to learning: a discussion based on participants in in-service professional training programmes, *Journal of Vocational Education and Training*, vol.51, no 1, pp. 77–90.

Clarke, D. (1994) 'Ten key principles from research for the professional development of mathematics teachers' in Aichele, D.B. and Coxford, A.F. (eds) *Professional Development for Teachers of Mathematics: 1994 Yearbook*. Reston, Virginia: The National Council of Teachers of Mathematics, Inc., pp. 37–48.

- Eraut, M. (2001) 'Do continuing professional development models promote one-dimensional learning?', *Medical Education*, vol. 35, no. 1, pp. 8–11.
- Eraut, M. (2004) 'Informal learning in the workplace', *Studies in Continuing Education*, vol. 26, no. 2, pp. 247–73.
- Eraut, M. (2007) 'Learning from other people in the workplace', *Oxford Review of Education*, vol. 33, no. 4, pp. 403–22.
- Fullan, M. (2008) *The Six Secrets of Change*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- National Council of Educational Research and Training (2005) *National Curriculum Framework(NCF)*. New Delhi: NCERT.
- National Council of Educational Research and Training (2009) *National Curriculum Framework for Teacher Education (NCFTE)*. New Delhi: NCERT.
- Piaget, J. (1967) *The Child's Conception of the World* (translated by Tomlinson, J. and Tomlinson, A.). London : Routledge & Kegan Paul.
- Shulman, L.S. (1986) 'Those who understand: knowledge growth in teaching', *Educational Researcher*, vol. 15, no. 2, pp. 4–14.
- Szulanski, G. (2000) 'The process of knowledge transfer: a diachronic analysis of stickiness', *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, vol. 82, no. 1, pp. 9–27.

Acknowledgements

Except for third party materials and otherwise stated below, this content is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike licence (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>). The material acknowledged below is Proprietary and used under licence for this project, and not subject to the Creative Commons Licence. This means that this material may only be used unadapted within the TESS-India project and not in any subsequent OER versions. This includes the use of the TESS-India, OU and UKAID logos.

Grateful acknowledgement is made to the following sources for permission to reproduce the material in this unit:

Figure 6: © Fabrice Florin in Flickr (adapted) made available under:

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/deed.en>.

Figure 7: courtesy of Tide~ Global Learning, <http://www.tidegloballearning.net/>.

Every effort has been made to contact copyright owners. If any have been inadvertently overlooked the publishers will be pleased to make the necessary arrangements at the first opportunity.

Video (including video stills): thanks are extended to the teacher educators, headteachers, teachers and students across India who worked with The Open University in the productions.